

Πλωμαρίτικη

ΠΑΡΟΡΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΙΛΙΟΝ
Αριθμός Άδειας
109

ΚΩΔΙΚΟΣ: 211566

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

ΖΗΝΩΝΟΣ 29- 31, Τ.Κ. 10437 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. FAX: 210 5233735 - www.plomarion.com

ΑΝΤΙΝΑΥΟΙ

ΕΚΔΟΣΗ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΠΛΩΜΑΡΙΩΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ 'ΒΕΝΙΑΜΙΝ Ο ΛΕΣΒΙΟΣ'

ΕΤΟΣ 36ο - ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 242

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

Πλωμαρίτικοι ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ

Τρίμηνη περιοδική έκδοση

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ «BENIAMIN Ο ΛΕΣΒΙΟΣ»

Ζήνωνος 29-31 Αθήνα • Τ. Κ. 10437 • Τηλ.-Fax: 210 5233735

Εκδότης-Διευθυντής: Στρατής Ψαρράς, Πρόεδρος Δ.Σ. Τηλ: 6976385871

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Στρατής Ψαρράς, Μαρία Κανελλοπούλου, Αμφιρίτη Καζάζη-Καπερώνη

Επιμέλεια Ύλης

Στρατής Ψαρράς, Αμφιρίτη Καζάζη-Καπερώνη

Συνεργάτες

π. Ευστράτιος Μανωλέλλης, Αντώνης Ανδριώτης, Αμφιρίτη Καζάζη-Καπερώνη

Ε. Καλδής, Κλεάνθη, Νίκος Λαγουμίδης.

- Τα κείμενα απηχούν τις θέσεις των συντακτών και όχι του Συλλόγου.
- Ανυπόγραφα κείμενα δε δημοσιεύονται.
- Κείμενα και φωτογραφίες που στέλνονται προς δημοσίευση δεν επιστρέφονται.
- Το εξώφυλλο φιλοτεχνήθηκε από το συγχωριανό μας γραφίστα Γιώργο Νικ. Μουτζούρη.

Περιεχόμενα

• Βλέποντας θυμόμαστεσελ. 3	Πλωμαρίτη, Πάνο Χαλδέζο19-20
• Οι ξενιτεμένοι μας3-4	• Το “Τάσος” τ’ Γανώσ’21-22
• Αναπτυξιακά Πλωμαρίτικα
φερουγίσματα5-6	• Πολιτιστικά22
• Το αντάρτικο της απελευθέρωσης
του 1912 στα γενναία Πλωμάρια ..7-14	• Εκδηλώσεις Δ’ Τριμήνου
στο Πλωμάρι μας23-24
• Η Λεσβιακή Φάλαγγα.....15-18	• Πλωμάρι, ανοχύρωτη πόλη24
• Η Εστία Νέας Σμύρνης τίμησε
τον Ιδρυτή Πρόεδρό της,	• Από την ντοπιολαλιά μας25
	• Αυτοί που έφυγαν25-27
	• Στη μνήμη27
	• Συνδρομές - Προσφορές27

Εικόνα εξωφύλλου: Οι θρύσες στην Καρυδιά, στο Μεγαλοχώρι

**Οι “Πλωμαρίτικοι ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”
στηρίζονται σε εμένα.
Θα καταθέτω την συνδρομή μου
στο λογαριασμό ΕΤΕ
080/296044-39**

Ηλεκτρονική σελιδοποίηση - εκτύπωση
- επιμέλεια - διεκπεραίωση έκδοσης
Εκδόσεις Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον Τ.Κ. 13121
Τηλ.: 210 2619003 FAX: 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Βλέποντας θυμόμαστε

Με την επιμέλεια του εκδότη Στρατή (Τάκη) Ψαρρά

1963. Δημήτρης Φρατζόγλος, ο γνωστός “Μητσάκος”. Πίσω του, στο ύψος του κεφαλιού του, το μηχανουργείο του, που τώρα είναι μεγαλύτερο, η ταμπέλα γράφει “ο Μητσάκος” και το συνεχίζει ο εγγονός του **Παναγιώτης**, γιός του γιού του **Νίκου**.

Σήμερα, εκεί που ο **Μητσάκος** στέκεται, περνά ο παραλιακός δρόμος, είναι τα δένδρα αλμυρίκια και μπροστά του η πλατειούλα της λεγόμενης μαρίνας.

Πάνω από το μηχανουργείο από αριστερά προς δεξιά φαίνονται τα σπίτια, της πρώην Ηγουμένης του Αγίου Ραφαήλ **Ευγενίας**, **Ρηνούλας** κατά κόσμον, **Κλειδαρά**, της **Αλκμήνης Αρβανίτη**, μητέρας του **Σιδερή** (ούζο Αρβανίτη), το πατρικό του αδερφού μου **Παναγιώτη** και δικό μου, με το αναρριχώμενο φυτό, του **Μιχάλη** και της **Αφρούλας** (τα δύο), κληρονόμων **Πανα-**

γιώτη (Μπάνη) Μαλλιάρου και της **Ιωάννας Καλδέλλη**. Κάτω από το σπίτι της και δεξιά είναι τώρα το Bar Camelot.

Ευχαριστούμε το **Μιχάλη**, γιο του **Μητσάκου**, που ζει στο Σίδνεϋ, στην Αυστραλία, που μας ταξίδεψε μισό αιώνα πίσω. Γεια σου **Μιχάλη** και πάλι καλή αντάμωση.

ΟΙ ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΟΙ ΜΑΣ

Στη μακρινή Αυστραλία, όπως και στον υπόλοιπο κόσμο, ο Ελληνισμός καλά κρατεί. Ανάμεσά του και οι Πλωμαρίτες είναι παρόντες. Συμμετέχουν και δραστηριοποιούνται και στην ομογενειακή και στη Μυτιληναϊκή και στην Πλωμαρίτικη Κοινότητα.

Οι φωτογραφίες που έστειλε ο **Δούκας (Λούης) Τραντάλης**, όπως μας γράφει, είναι

από ένα χορό που κάθε χρόνο κάνει ο **Γιάννης Σπανέλης**. Χορό του ελληνικού Ραδιοφωνικού Σταθμού της Αυστραλίας (The Greek Radio Station of Australia) στο Σίδνεϋ. Βλέπουμε λοιπόν γύρω από τα Νο 23 και Νο 27 τραπέζια και τους **Γιάννη Σπανέλη**, **Μανώλη Κουτσουραδή**, **Δούκα Τραντάλη**, **Δούκα (Λούη) Τραντάλη**, **Σαράντο Ζαλούμη**, **Μιχά-**

λη Φρατζόγλο και Κυριάκο Παπαπέτρο, με τις γυναίκες τους.

Δεν είναι όμως μόνο οι φωτογραφίες. Η εβδομαδιαία ελληνική εφημερίδα της Ομογένειας, **ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΣ**, του Σαββάτου 20 Ιουλίου 2013, που έστειλε ο **Γιάννης Σπανέλης**, ανάμεσα στα πολλά εντυπωσιακά που δημοσιεύει για την Ελλάδα και για την Αυστραλία, έχει φωτορεπορτάζ από χορό των Μυτιληνίων.

Αφήνουμε να μιλήσουν οι εικόνες.

Η πιο εντυπωσιακή όμως είδηση είναι η βράβευση μιας κοπέλας, που μιλά τα ελληνικά φαρσί, που έγινε στο δίγλωσσο βιβλιοπωλείο του Χέρλστον Παρκ, Ο λόγος.

Της **Κατερίνας Χίτσκοκ**, που ούτε Εγγλέζα είναι ούτε Ελληνίδα. Είναι μισή Αυστραλέζα και μισή Σκωτσέζα. Ήρθε πρώτη στο

μάθημα των ελληνικών στο Όπεν Χάι Σκούλ. Και συνεχίζει το ρεπορτάζ ανάμεσα στ' άλλα. "Ούτε το καλύτερο ελληνόπουλο δεν το έχω ακούσει με τέτοια προφορά, παλμό και ψυχή και μια πρωτόγνωρη αγάπη για τα ελληνικά. Ήταν μια πολύ συγκινητική ομιλία, είδα πολλούς ακροατές να δακρύζουν... για τη γλώσσα που την ξεχνάνε... για την πατρίδα που την ξεχνάνε... άλλοι επειδή έβλεπαν ένα παιδάκι ξένο να μιλά τα ελληνικά τέλεια και

τα δικά μας, τα εγγόνια, τα παιδιά, οι νύφες και οι γαμπροί να ντρέπονται να πουν ελληνικά ακόμα και το καλημέρα. (Ωραία τα καταφέραμε οι Ελληναράδες)".

Δείτε το φωτογραφικό στιγμιότυπο. Ήταν Κυριακή 14 Ιουλίου 2013.

Η βράβευση έγινε από τους **Ελένη Ελευτερίας** και **Χάρη Φαντάκη** (ΑΧΕΠΑ). "Η αίθουσα του φιλόξενου βιβλιοπωλείου γέμισε Ελλάδα και χειροκροτήματα".

Συνεχίζοντας παραθέτουμε, γιατί αξίζει και μας είναι πρωτόγνωρο, ένα απόσπασμα από την ομιλία της **Κατερίνας Χίτσκοκ**. "Αφιερώνω το βραβείο σε όλους αυτούς που συνέβαλαν να μάθω τόσο καλά τα ελληνικά. Πρωτίστως ήθελα να ευχαριστήσω τους γονείς μου γιατί είναι το στήριγμά μου

σε όλη αυτή την προσπάθεια. Την καθηγήτριά μου, την κυρία **Δήμητρα Πόλη**, τη δασκάλα μου, κυρία **Μαρία Μάρκου** και την καθηγήτρια, **Μαρίνα Νοταρά**. Είναι ευχαρίστηση και τιμή για μένα να μαθαίνω την ελληνική γλώσσα, η οποία είναι μια μοναδική, πανέμορφη και πολύτιμη γλώσσα, ένα κομμάτι ζωντανής ιστορίας. Συνεχίζω τα ελληνικά στο Πανεπιστήμιο και τα χρήματα του βραβείου θα τα χρησιμοποιήσω για να ταξιδέψω στην Ελλάδα, στο τέλος του χρόνου για πρώτη φορά, για να βελτιώσω τα ελληνικά μου".

Είθε να ήρθες στην Ελλάδα. Μπράβο Κατερίνα. Μακάρι να σε ζηλέψουν και να γίνεις παράδειγμα προς μίμηση.

Γράψε στο περιοδικό μας στην Ελληνική και την Αγγλική γλώσσα ό,τι θέλεις και στείλε το στο e-mail: karpouzi@otenet.gr

Στρατής (Τάκης) Ψαρράς

Αναπτυξιακά ΠΛΩΜΑΡΙΤΙΚΑ Φτερουγίσματα

Οπως όλη η ελληνική επαρχία, ηπειρωτική και νησιωτική, η Λέσβος και το Πλωμάρι μας, εκτός φυσικά από τη Μυτιλήνη, συρρικνώθηκαν πληθυσμιακά και σχεδόν νεκρώθηκαν και νεκρώνονται οικονομικά, λόγω διάλυσης του παραγωγικού ιστού. Οι αιτίες πολλές, όμως η απარიθμηση και η σχολίασή τους δεν είναι της παρούσας προσέγγισης, ούτε και το FORUM αυτό προσφέρεται για πολιτική.

Ο τουρισμός προβλήθηκε και καθιερώνεται ως η λυδία λίθος. Στόχος, καθώς φαίνεται είναι να καταστεί η Ελλάδα το θέρετρο της Ευρώπης. Τώρα το ποιος και ποιοι ωφελούνται οικονομικά και όχι μόνο είναι άλλη παράγραφος. Πάντως ως προσφερόμενο προϊόν, δυστυχώς, είναι ακόμα απρογραμματίστος, άναρχος και ευκαιριακός, ιδία στην επαρχία, εκτός από λίγα επαρχιακά κέντρα. Ίσως όμως και αυτά να γίνονται σκόπιμα.

Για τα παραπάνω, ό,τι έχει σχέση με το Πλωμάρι, διαπιστώνεται ανυπαρξία δρόμων -και λόγω γεωμορφολογίας ζούμε στην απομόνωση, παρά τα περί την άρση της Συνέδρια -, μη αξιοποίηση και προβολή πόλων έλξης, αδιαφορία για την αρχιτεκτονική ιδιαιτερότητα του οικιστικού του περιβάλλοντος και βανδαλισμός του (βλέπε εισήγηση του Mogens Staerk, Καθηγητή στο Aarhus School of Architecture, Denmark, στο Αναπτυξιακό Συνέδριο "Πλωμάρι: Ατενίζοντας στο χρόνο" 9/10-4-2010, στο Πολύκεντρο Πλωμαρίου, υπό την αιγίδα της

Γ.Γ. Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, διοργάνωση από το σωματείο "Το Πόλιον", με τη συνεργασία του τότε Δήμου Πλωμαρίου, Πρακτικά έκδοσης 2013, σελ. 91, 93, 94, 95) και καταστροφή αυτού που ονομάζεται "πολιτισμός του νερού". Δηλαδή γεφύρια, βρύσες, νερόμυλοι. Ευτυχώς υπάρχει, αλλά πρέπει να διασωθεί και να μην αφεθεί να καταστρέφεται, το πρώτο Υδραγωγείο μας, που δέχονταν το νερό από την περιοχή "τ' Αγιάντουιου" και βρίσκεται με ταξί του Ναού "τ' Αγίου Γιαννίου" και του πρώην Α' Ελαιουργικού Συνεταιρισμού. Έχει μόνο ήλιο, αμμουδιές, θάλασσα, ξενοδοχεία της σειράς, ταβέρνες ευτυχώς καλές, με την εξαιρετική Πλωμαρίτικη κουζίνα, καφετέριες και μπαρ, αλλά εν πολλοίς με ανειδίκευτο, ακόμα, προσωπικό.

"Περπατήσαμε" σχεδόν 50 χρόνια και φτάσαμε στο σήμερα με μια δήθεν τοπική αυτοδιοίκηση, κομματοκρατούμενη, διαχειριστικού χαρακτήρα και πλήρως ελεγχόμενη από την εκάστοτε κεντρική διοίκηση, που ούτε τη βιτρίνα δεν μπόρεσε κι ούτε θέλησε ν' αλλάξει. Έγιναν κάποια Συνέδρια με εισηγήσεις ουσιαστικές, που όμως αναξιοποίητες μένουν στα συρτάρια. Έμειναν μόνο, ως συνήθως, όσο ήταν αναμμένα και μέχρι που έσβησαν τα φώτα της δημοσιότητας και της προβολής, ως καλώς πεπραγμένα και χειροκροτημένα, για να μη χαθούν δα και τα κονδύλια!

Στο περιβάλλον αυτό της τσαπατσουλιάς, του ωχαδερφισμού, της στασιμότητας και του τέλματος, που δημιουργήθηκε από τους τίποτα και τους απ' όλους μας νομιζόμενους κάποιους, οι οποίοι ξεδιάντροπα θέλουν να επανέλθουν, μια εταιρεία με την επωνυμία ΦΟΡΕΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ εμφανίστηκε κι άρχισε να ταράζει λιγάκι την επιφάνεια του έλους και την εν γένει αναπτυξιακή ακινησία. Σωστές οι επιδιώξεις, βαρύ το φορτίο, απαγορευτική η κόπωση, καλές οι προθέσεις, αλλά ακόμα σε χώματα αφιλόξενα. Η υπομονή, η επι-

μονή και η λελογισμένη στόχευση είναι απαραίτητα εφόδια.

Από τις 5 ως τις 8 Δεκεμβρίου 2013 θα οργανώνονταν κι έγινε στη Σμύρνη μια τουριστική έκθεση· η TRAVEL TURKEY 2013. Η εταιρεία πήγε, έστησε το περίπτερό της, πέρασε από τα λόγια στις πράξεις και ιδού! Στη Σμύρνη το Πλωμάρι.

Η Λέσβος με επίσημους φορείς ήταν απύσχα και για τη Λέσβο και τους πρώην Δήμους κανένας. Μόνο το Πλωμάρι μας ήταν παρόν, δια του ΦΟΡΕΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ του και μ' αυτούς ασφαλώς που τον εκπροσώπησαν.

Πληκτρολογήστε στο www.plomarinews.gr και στο www.plomarinvolunteers.com για να δείτε και να διαβάσετε, πολλές ενδιαφέρουσες και κατατοπιστικές λεπτομέρειες.

Από τη φωτογραφία που δημοσιεύεται σχηματίζετε μια εικόνα του περιπτέρου.

Το περίπτερο για το Πλωμάρι πέτυχε τους σκοπούς του. Η επισκεψιμότητα ήταν μεγάλη. Εκπρόσωποι Δήμων, Πρόεδροι και μέλη τουριστικών πρακτορείων, Τουρκικών και Ευρωπαϊκών, καθώς και πολίτες, πέρασαν, στάθηκαν, είδαν, κουβέντισαν, πληροφορήθηκαν, πήραν ενημερωτικό υλικό, γεύτηκαν караμέλες ούζου και μαστίχας, ήπιαν ούζο Βαρβαγιάννη, με λαδοτύρι για μεζέ και φανερά ενθουσιασμένοι έλεγαν και το εννοούσαν πως το Πλωμάρι θα είναι ο προορισμός για τις διακοπές τους.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε η επίσκεψη του Δημάρχου Φώκαιας, ο οποίος, ως προς την πύλη εισόδου που δρομολογείται να λειτουργήσει στο Πλωμάρι, ώστε να εξυπηρετούνται κυρίως οι Τούρκοι τουρίστες, τάχθηκε συνεπίκουρος και θα κάνει από την πλευρά του ό,τι απαιτείται.

Στις επαφές που είχαν με τους Τούρκους επισκέπτες οι εκπρόσωποι του ΦΟΡΕΑ, κ. **Χαλδέζος Γαθρίλος** και κ. **Τζένιφερ Χάρισον**, Πρόεδρος και μέλος του αντίστοιχα, μεταφράστρια ήταν η από τη μητέρα της Πλωμαρίτισσα **Μυρσίνη Στέκκα**, κόρη του **Μπάμπη** και της **Αθηνάς Στέκκα-Χατζηδημητρίου**, η οποία στη Σμύρνη

σπούδασε κι έμαθε την τούρκικη γλώσσα.

Ευχόμαστε λοιπόν να 'ρθούν περισσότεροι από φέτος Τούρκοι τουρίστες, όχι μόνο της μιας μέρας. Ποιο είναι όμως το τουριστικό προϊόν που έχει το Πλωμάρι, για να προσφέρει στους επισκέπτες του αυτούς; Ήλιο, θάλασσα, αμμουδιές, καφετέριες, ζαχαροπλαστική, ταβέρνες - εστιατόρια; Αυτά τα έχουν και στην πατρίδα τους. Μόνο ούζο σαν το δικό μας δεν έχουν και μάλιστα φτηνό, σε σχέση με το της πατρίδας τους. Επίσης προτιμούν και τα χρυσαστικά. Κάτι άλλο όμως κάποιας ιδιαιτερότητας ή που να είναι έργο τέχνης ή να σηματοδοτεί προέλευση, σαν αυτά που οι Έλληνες τουρίστες προμηθεύονται, είτε επισκεπτόμενοι την Τουρκία ή όποια άλλη χώρα, δεν υπάρχει και πρέπει να παραχθεί.

Πρέπει ακόμα όταν επιστρέφουν στην Τουρκία να μπορούν να μεταδίδουν πληροφορίες και εντυπώσεις που να προκαλούν και να προτρέπουν τους γνωστούς τους να επισκεφθούν κι αυτοί το Πλωμάρι.

Αυτά πρέπει να γίνουν, για ν' αποδώσουν μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Χρειάζονται ιδέες και πράξεις, που τελικά θα δημιουργήσουν και θέσεις εργασίας.

Μπορούν να γίνουν συγκεκριμένες προτάσεις πολλές. Όμως σκοπός μας ήταν να παρουσιάσουμε μια δραστηριότητα του ΦΟΡΕΑ, προς επίτευξη στόχων του, για να ενημερωθούν οι όπου γης συγχωριανοί μας. Και με την αφορμή αυτή πολλά και διάφορα γράφτηκαν, που ίσως να βοηθήσουν όλους και το ΦΟΡΕΑ για δράσεις συνακόλουθες. Έχει πολλή δουλειά να γίνει, γιατί απ' αλλού δε φαίνεται φως.

Οι Πλωμαρίτες του Πλωμαριού και οι όπου γης πρέπει να συνεγερθούμε. Ο ένας για όλους και όλοι για τον ένα. Όλοι μαζί για το Πλωμάρι μας.

Προς το παρόν, αντί για προτάσεις, παρακαλούμε να ξαναδιαβαστούν κάποιες σκέψεις που έχουν γραφτεί στο προηγούμενο τεύχος μας, αριθμός 241, σελίδες 15, 16 και 17, κάτω από τον τίτλο "Γιατί στο Πλωμάρι".

Στρατής (Τάκης) Ψαρράς

Το αντάρτικο της απελευθέρωσης του 1912 στα γενναία Πλωμάρια

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί την ομιλία του **Αριστείδη Στυλ. Κυριαζή** κατά την εκδήλωση της Λέσχης Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος" στις 8 Νοεμβρίου 2013.

*

Ευχαριστώ το Διοικητικό Συμβούλιο της Λέσχης Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος" για την τιμητική πρόσκληση να παρουσιάσω στην πόλη της καταγωγής μου, τους Πλωμαρίτες αντάρτες του 1912 που βοήθησαν αποφασιστικά και ηρωικά στην απελευθέρωση της Λέσβου.

Σεβόμενος τον περιορισμένο χρόνο, που λόγω του πλούσιου και ενδιαφέροντος προγράμματος της εκδήλωσης μου διατίθεται, θα μνημονεύσω με συντομία τους ένδεκα σπουδαιότερους οπλαρχηγούς της Λέσβου που κατέγραψα πέρυσι στην εισήγησή μου στο συνέδριο Ιστορίας, που πραγματοποιήσε στην Μυτιλήνη η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου για την απελευθέρωση του 1912, και θα αναφερθώ περισσότερο στους τρεις εξ αυτών που ήταν Πλωμαρίτες:

1ος.- Ο Κυδωνιάτης οπλαρχηγός Ευστράτιος Ι. Λαγίδης, με το ψευδώνυμο Καπετάν Άρης, έδρασε πρώτος από όλους στη Λέσβο. Στα τέλη του Οκτωβρίου 1912, άφησε την επιχείρησή του στην Καζαμπλάνκα του Μαρόκου και προσέγγισε την Μελίνη, με δύο ιστιοφόρα και με 60 Λέσβιους αντάρτες από την Αθήνα, καλεσμένος από τρεις σημαίνοντες Πλωμαρίτες και από τους επίσης Πλωμαρίτες αντάρτες Ευστράτιο και Αριστείδη Αράπογλου, για να απελευθερώσουν τη Λέσβο αρχίζοντας από το Πλωμάρι.

Στο καφενείο του γιού του οπλαρχηγού **Δημήτρη Τσακύρη**, από τα αριστερά **Αριστείδης Στυλ. Κυριαζής** και **Στρατής Ψαρράς**.

Ο Μαθηλιάκας Λαίλιος, δήμαρχος Πλωμαρίου (1929-1933) και βουλευτής (1920-1933) επικαλούμενος την ενισχυμένη Φρουρά του Πλωμαρίου με 8 χωροφύλακες και 55 στρατιώτες ύστερα από τη δολοφονία του πολίτη Δημήτρη Γ. Πιτσιλαδή από Τούρκους στρατιώτες και των δύο Τούρκων που σκότωσαν οι Πλωμαρίτες σε απάντηση του φόνου του Δημ. Πιτσιλαδή έγραψε το 1934 τα γεγονότα της 5ης Νοεμβρίου στο λεύκωμα του εκ μητρός θείου μου Μιχάλη Καλλινοναίου-Καρέκου: *"Οί προύχοντες προϊδόντες τούς κινδύνους εις οὓς θά ἐξετίθεντο οί κάτοικοι, οἵτινες θά ἐθεωροῦντο ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν ἀρχῶν ὡς ὑποθάληποντες τούς ἀντάρτας, συνέστησαν τήν μή πραγματοποιήσιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀνταρτικοῦ Σώματος, ἐάν προηγουμένως δέν ἤρχετο Ἑλληνικόν πολεμικόν πλοῖον πρὸς ὑποστήριξιν τῶν κατοίκων, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν οἱ Τούρκοι προέβαινον εἰς ἀντεκδικήσεις".*

Ο από τις Κυδωνίες (Αίβαλι) οπληρχηγός Λαγίδης μετά από αυτό αναχώρησε και αποβιβάστηκε στις 8 Νοεμβρίου 1912 στον Γαβαθά, στη συνέχεια πήγε στη Μυτιλήνη όπου έθεσε τις υπηρεσίες του στον διοικητή του Στρατού Κατοχής ταγματάρχη Αλέξανδρο Μανουσάκη και έφθασε στο Πλωμάρι το οποίο είχε ως ορμητήριο της αρχικής του δράσης.

Στις 19-11-1912 αναχωρεί από το Πλωμάρι για την Ερεσό προκειμένου μαζί με τον Ερέσιο οπληρχηγό Γιάννη Χατζηγιάννη να εκκαθαρίσουν την περιοχή από τους Τούρκους Βασιβουζούκους και τους Τούρκους αντάρτες της Άγκρας που μαζί με απόσπασμα χωροφυλάκων των χωριών Σιγρίου, Ερεσού και Τελωνίων ληηλάτησαν στις 19-11-1912 τον Μεσότοπο.

Η αναχώρηση του Λαγίδα από το Πλωμάρι και η επιχείρηση ήταν εν γνώσει του ταγματάρχη Αλέξ. Μανουσάκη όπως προκύπτει από το παρακάτω τηλεγράφημα του Δημάρχου Πλωμαρίου Ιωάννη Πούλια που ανέσυρα από τη Διεύθυνση Αρχείων Στρατού του Γενικού Επιτελείου Στρατού με την πρόθυμη βοήθεια του υπευθύνου των αρχείων, Αρκά και φίλου της Λέσβου κ. Νίκου Στασινόπουλου. Το τηλεγράφημα που είναι γραμμένο στα ελληνικά με λατινικούς χαρακτήρες, έχει μεταφερόμενο στην ελληνική γραφή ως εξής:

*

"Τηλεγράφημα

Έλήφθη εκ Πλωμαρίου ώρα 2.52 μ.μ. Ό παραλαβών Άναστασιάδης άρ. 10, λέξεις 24, τη 19-11-1912.

Στρατιωτικόν Διοικητήν Άλέξανδρον Μανουσάκην Μυτιλήνην.

Λαγίδης άνέθεσεν είδοποιήσωμεν ύμās ότι σήμερον μεσημβρίαν άνεχώρησεν μέ πλοϊον διά γνωστόν sas μέρος μέ έξήκοντα όπαδούς.

Δήμαρχος Πλωμαρίου Πούλιας".

*

2^{ος}. - Ο Ερέσιος οπληρχηγός Γιάννης Χατζηγιάννης, συνεργάστηκε με τον Ευστράτιο Λαγίδα και μάλιστα στις 20-11-1912 μαζί με τους αντάρτες τους, ύψωσαν την ελληνική σημαία στο Γιαλό Ερεσού και στον Μεσότοπο.

3^{ος}. - Ο Μανιάτης οπληρχηγός Κωνσταντίνος Μουνδραίος, στις αρχές Νοεμβρίου του 1912 αποβίβασε από το ιστιοφόρο του στον Γαβαθά τον οπληρχηγό Ευστράτιο Λαγίδα και στην Πέτρα ενήργησε *"εις τήν άποτελεσματικήν δράσιν του στόλου μας, εις τήν διάσωσιν γυναιοκοπαίδων, εις τήν έξόντωσην ή σύλληψηιν τών βασιβουζούκων έπιδρομέων και έμνηρηστών"* διά του πλοίου του και, κατά πως γράφει στις 8-12-1912 η εφημερίδα της Λέσβου "Λαϊκός Αγών", βοηθήθηκε διά *"της βενζινακάτου του (Πλωμαρίτου) κ. Θρασύβουλου Μελανδινού, ό όποϊος και έν τη περιστάσει ταύτη έδειξε τά αισθήματα της άγνης αυτού φιλοπατρίας, συντελέσας εις τήν άπαληλαγήν τών Πετριανών από του τρόμου όστις τούς είχεν καταλάβη".*

4^{ος}. - Ο Κρητικός οπληρχηγός ιερομόναχος Ευγένιος Πανακάκης, Μακεδονομάχος, ήλθε από τη Σμύρνη στις 16 Νοεμβρίου, με 60 αντάρτες, όποτε κατετάγη στο σώμα πεζοναυτών υπό τον αξιωματικό Τηλέμαχο Κουρμούλη και έδρασε άμέσως στη Γέρα και στη συνέχεια στην Κώμη. Στη μάχη του Κλαπάδου ποθέμησε, υπό τας διαταγάς του ανθυπολοχαγού Ιωάννου Χρυσάφη.

5^{ος}. - Ο Αγιαπαρασκευώτης οπληρχηγός Ευστράτιος Κ. Παντελής, με 30-40 συντοπίτες αντάρτες του, έχασε στο Καντρί Αρίσβης σε μάχη με Τούρκους αντάρτες δύο συντρόφους του.

6^{ος}. - Ο Τελωνιάτης, οπληρχηγός Ευάγγελος Κρασάς, έδρασε στη βόρεια Λέσβο με ορμητήριο την Πέτρα.

7^{ος}.- Ο Σκοπελίδης οπληρχηγός Ευστράτιος Κοσμά Γαβαλάς ή Καπετάν Γιώργης Γαβαλάς ή Σαντοριναίος, έδρασε στη Γέρα.

8^{ος}.- Ο Αγιασώτης Παναγιώτης Βαδέλλης.

9^{ος}.- Ο Πλωμαρίτης οπληρχηγός Εμμανουήλ Σιταράς, ο αποκαλούμενος Καπετάν Μάνος, ο οποίος με μόλις 22 Πλωμαρίτες αντάρτες ελευθέρωσε το Πλωμάρι και τη χερσόνησο του Ολύμπου, μέσα σε τέσσερις μέρες, από την Πέμπτη 8-11-1912 μέχρι την Κυριακή.

Ο "Λαϊκός Αγών στις 13-11-1912 στο κείμενο "Σύγκρουσις Εθελοντών μετά Μπασιμπουζούκων" περιέγραψε την απελευθέρωση Πλωμαρίου, Αγιάσου, Λάμπου Μύλων ως εξής:

«Τό α΄ άνταρτικόν σώμα. Είκοσι καί δύο παλληκαρόπουλα τοῦ Πλωμαρίου ἕνα κι' ἕνα, με τόν ἀρχηγόν τους τόν λεβέντην Ἑμμανουήλ Σιταράν τόν ὁποῖον προσαγορεύουσι Καπετάν Μάνον ἔφθασαν τήν Κυριακήν (11-11-1912) ἐνταῦθα (εἰς Μυτιλήνην) ἵνα δώσωσι λόγον τῆς διημέρου δράσεώς των καί λάβωσι διαταγάς πρὸς περαιτέρω ἐνέργειαν...

Τήν Πέμπτην (8-11-1912) τό ἑσπέρας τό σώμα τοῦτο ἔκαμε ἑναρξιν τῆς δράσεώς του ἀρχίσαν ἀπό τοῦς ὀκτώ χωροφύλακας (τοῦ Πλωμαρίου) τοῦς ὁποῖους καί ἀφώπηλσε.

Μετέβησαν εἴτα καί ἤνοιξαν τὰς φυλακάς καί ἀπελευθέρωσαν τοῦς κρατούμενους. Ἠρεύνησαν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ κατασχεθέντος ὀπλοῦ τοῦ ἐκ τῶν καλλιτέρων καί γενναιοτέρων παλληκαριῶν τοῦ Πλωμαρίου τοῦ φονευθέντος (στίς 29-10-1912) Δημητρίου Πιτσιλαδῆ... (σ. σ. εἶναι σθησμένες δέκα περίπου λέξεις) παρέδωσαν εἰς τήν οἰκογένειάν του. Μετά τοῦτο κύριον μέλημά των ὑπῆρξεν ἡ ἀνακάληψις τοῦ δραπετεύσαντος

χωροφύλακος φονέως τοῦ Πιτσιλαδῆ. Πληροφοροῦνται ὅτι ἐθεάθη πρὸς τό Μέγα Χωριό καί φθάνουσιν ἐκεῖ τήν Παρασκευήν ὅπου καί διανυκτερεύουσιν.

Τό Σάββατον (10-11-1912) κινουσι πρὸς τήν περιφέρειαν Ἀγιάσου. Εἰσέρχονται εἰς τήν πόλιν καί ζητοῦσι τόν Δήμαρχον καί τήν Δημογεροντίαν ἵνα τοῦς βοηθήσωσιν πρὸς ἀφοπλισμόν τῶν ἐν αὐτῇ χωροφυλάκων. Αἱ ἐπιτόπιαί ἀρχαί ἵνα μὴ συμβῶσι παρεξηγήσεις ἐκ μέρους τῶν Ἀγιασωτῶν παλληκαριῶν ὧν ἡ φιλοτιμία θά ἐθίγετο παρεκάλεσαν τόν ὀπληρχηγόν νά παραιτηθῇ τοῦ ἔργου τούτου τό ὁποῖον ἐξετελέσθη ὑπό Ἀγιασωτῶν οἱ ὁποῖοι αἰχμαλωτήσαντες τοῦς μετέφερον ἐνταῦθα.

Η εφημερίδα προσθέτει ότι οι αντάρτες διανυκτέρευσαν στον Ασώματο και την Κυριακή κατευθύνθηκαν προς Λάμπου Μύλους όπου στη "Χιλιά Βρύση" καταδίωξαν 30-35 Μπασιμπουζούκους Τούρκους αντάρτες. Κατά την καταδίωξη και τη μάχη που διεξήχθη σκοτώθηκαν 20 Τούρκοι ενώ από την πλευρά των Ελλήνων τραυματίστηκε ο Πλωμαρίτης αντάρτης Εμμανουήλ Λούπος. Τέλος κατά το δημοσίευμα «ἐσκέφθησαν νά ἔλθωσιν ἐδῶ ἵνα παρουσιασθῶσιν εἰς τόν Ἀρχηγόν τῆς κατοχῆς (Ταγματάρχην Ἀλέξ. Μανουσάκην) καί ζητήσωσι διαταγάς πρὸς περαιτέρω καταδίωξιν τῶν εἰς τά μέρη ταῦτα κρυπτομένων ἐχθρῶν».

Επίσης στις 13-11-1912 ο "Λαϊκός Αγών" στο κείμενο "Η κατάληψις του Πλωμαρίου" έγραψε ότι όταν το "Μακεδονία" με κυβερνήτη τον Λυκούργο Τσουκαλά αγκυροβόλησε στις 10-11-1912 στο Πλωμάρι «κληθεῖς ἀφίκετο αὐτόθι ὁ Ὑποδιοικητῆς Πλωμαρίου Βαχά βέης, ὅστις καί ἔχειρετισε διά χειραψίας τοῦς Ἑλληνας ἀξιωματικούς, ὁ δέ (Υποπλοίαρχος) κ. Ἑμμανουήλ Φορστίνης ἐνεχείρησε φάκελλον δι' οὗ ἐζητεῖτο ἡ παράδοσις τῆς πόλεως. Ὁ Ὑδιοικητῆς ἀπήντη-

σεν ότι ή πόλις ήτο από διημέρου ήδη παραδεδομένη, κατά συνέπειαν ούδεις ύπήρχεν όστις θά άντέτεινε εις τήν κατάληψίν της υπό του Έλληνικού στρατού».

Στις 15-11-1912, η εφημερίδα "Λαϊκός Αγών" δημοσιεύει ανταπόκριση του "Ρεπόρτερ" όπου καταγράφεται ότι στις 8-11-1912, στις 4 το πρωί, οι 55 Τούρκοι στρατιώτες της φρουράς Πλωμαρίου μόλις είδαν ανοικτά του Πλωμαρίου τα πλοία του Έλληνικού στόλου να κατευθύνονται προς την Μυτιλήνη εγκατέλειψαν τον στρατώνα και ετράπησαν εις άτακτον φυγήν. Επίσης προσθέτει ότι την ίδια μέρα στις 8-11-1912 «τάς άρχάς του Πλωμαρίου κατηργήσαμεν, προς περιφρούρησιν δέ της τάξεως διωρίσθη σώμα πολιτοφυλάκων διοικούμενον υπό Έπιτροπής έκλεγείσης υπό της Δημογεροντίας...

Τώρα πλέον ξμεινεν ή επίσημος κατάληψις της πόλεως μας... καί οι πρόκριτοί μας διά διαφόρων μέσων καί παρακλήσεων κατέρωθωσαν ούτως ώστε νά διαταχθῇ ό Κυβερνήτης του καταδρομικού "Μακεδονία" νά καταλάβη τό Πλωμάριον. Πράγματι τήν 10ην τρέχοντος κατά τήν 11 και 45' π. μ. ώραν ή "Μακεδονία", έν τη όποία επέβαινον καί εγώ, άπήρην του ήμιένος Μυτιλήνης διευθυνομένη εις Πλωμάριον».

Ο "Ρεπόρτερ" σημειώνει ότι η παράδοσις του Πλωμαρίου εξητήθη «διερμνεύοντος του φίλου κ. Παναγιώτου Βασιλάρου, του άλλοτε έθνοπρεπώς δράσαντος ως επιθεωρητου της παιδείας».

Στις 17-11-1912 η εφημερίδα "Σκριπ" των Αθηνών δημοσίευσε μεταξύ άλλων ότι σύμφωνα με την επίσημη έκθεση του γραφείου τύπου της Ελληνικής Κυβερνήσεως «Τήν 1ην μ. μ. της 10ης Νοεμβρίου 1912 ή "Μακεδονία" ήγκυροβόλησε πρό του Πλωμαρίου, όπου ήκούοντο συνεχείς πυροβολισμοί καί κωδονοκρουσίαι, άπειρον δέ πλήθος ήτο συνηγμένον επί της παραλίας.

Ο Πλωμαρίτης οπληρχηγός Δημήτριος Τσακύρης καθιστός με το λευκό πουκάμισο

Ευθύς μετά τήν άγκυροβολίαν, προσήγγισε τήν "Μακεδονία" ή έμβος φέρουσα έπιτροπήν Πλωμαριτών, ήτις έδήλωσεν, ότι από δύο ήδη ήμερών αί άρχαί κατελήύθησαν καί ότι ή πόλις άναμένει τήν έξοδον του Έλληνικού ναυτικού».

10^{ος}.- Ο Πλωμαρίτης οπληρχηγός Δημήτριος Θεολόγου Τσακύρης, καφεπώλης και κάτοχος πλοιαρίου ο οποίος έπληεσε στις 7-11-1912 στο Μούδρο μαζί με τους Ιωάννη Πετρέλλη, Γεώργιο Λύτρα, Γεώργιο Τόμπρα για να μεταφέρει μήνυμα στον Ναύαρχο του Στόλου Παύλο Κουντουριώτη με το οποίο το Κομιτάτο του Πλωμαρίου ζητούσε την άμεση κατάληψη της Λέσβου. Ιδρυτές του Κομιτάτου ήταν οι Δημήτριος Γ. Λαγουμίδης, Αντώνιος Δ. Ξυτεράς, Εμμανουήλ Δ. Χατζηβασιλείου, Γεώργιος Κ. Βότσαλης και Μαηλιάκας Λαίλιος.

Στο κείμενο παρατίθεται φωτογραφία όπου φαίνεται ο οπληρχηγός Δημήτρης Τσακύρης καθιστός με το λευκό πουκάμισο και κατά πως γράφει η λεζάντα της είναι από "Γλέντι που όργανώθηκε άπ' τά μέλη του "Κομιτάτου" της Άπελευθέρωσης του 1912 προς τιμήν του καπταν-Δημήτρη Τσακίρη γιά τή δράση του ως όπληρχηγού άντάρτικου σώματος 60 άνδρων του μόνου άναγνωρισμέ-

νου ἀπ' τὴν κυβέρνησις, πού ἔλαβε μέρος στὴ μάχη τοῦ Κηλαπάδου".

Τὴν φωτογραφία, ἡ ὁποία φυλάσσεται στα γραφεῖα τῆς Λέσχης Πλωμαρίου "Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος" μου τὴν παραχώρησε ὁ φίλος ἱατρός Ἀριστείδης Φρυδάς.

Ἀπὸ τὰ ἀρχεῖα τῆς Διεύθυνσης Ἱστορίας Στρατοῦ τοῦ ΓΕΣ ἀνέσυρα καὶ τὸ παρακάτω τηλεγράφημα ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ Δ. Τσακύρης κατόπιν προσκλήσεως ἀπὸ τὸν Ταγματάρχη Μανουσάκη προσήλθε νὰ πολεμήσῃ στὸν Κηλαπάδο. Τὸ τηλεγράφημα ἔχει ὡς ἐξῆς:

*

"Ἀξιότιμον Μανουσάκην. Εἰδοποιηθεὶς ἐγκαίρως μέσῳ Τηλεγραφικοῦ Πλωμαρίου ὁ Δημήτριος Τσακίρης καφνεπώλης ἐδήλωσεν ὅτι αὖριον πρῶτ' ἂν ἔλθῃ ἀφεύκτως ἐδῶ καὶ θὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιόν σας. Μετεβιβάσθη εἰς Κον Μανουσάκην Ταγματάρχην τῇ 30-12-12 ὥραν 6.10 μ.μ. Ὁ μεταβιβάσας Ἐλ. Παππᾶς".

Ἡ ἐφημερίδα τῆς Μυτιλήνης "Χαραυγή" ἀναφέρει γιὰ τὴν 2-12-1912: "Ἀνταρτικὸν σῶμα ἐξ 115 ἐπιλέκτων Πλωμαριτῶν ὑπὸ τὸν ὀπληρχηγὸν Τσακύρην, φθάνει εἰς τὸ στρατόπεδον (σ. σ. διὰ τὴν μάχην τοῦ Κηλαπάδου) καὶ ἐξοπλισθέν τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ κ. Ἀπολλοδόωρου Συρμακέζη".

*

Ἡ ἐφημερίδα τῆς Μυτιλήνης "Σάληπιγξ", στὴν 13-12-1912 δημοσίευσε: "Θάνατος γενναίου. Καθ' ἃ μετὰ λήπης πληροφοροῦμεθα ἀπεβίωσε προχθὲς συνεπείᾳ ἐκφυροσκορήσεως τοῦ ὀπλοῦ τοῦ τραυματισθεὶς ἐν Καλλιθονῇ ὁ Δημήτριος Καμπᾶς ἐκ τῶν ἀκολουθῶν τοῦ ὀπληρχηγοῦ Τσακύρη. Ὁ ἀποθανὼν ἦτο χαρακτῆρος ἀτρομότητος, δημοφιλέστατος δὲ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τοῦ πατρίδα τὸ Πλωμάριον".

Ὁ "Λαϊκὸς Ἀγὼν" στὴν 11-12-1912, δημοσίευσε: "Ἡ δράσις τῶν ανταρτῶν. Πολλὰ

τά καλὰ διαβιβάζουσιν ἡμῖν διὰ τὴν δρᾶσιν τῶν ἀνταρτικῶν δυνάμεων καὶ ἰδίᾳ τοῦ σώματος τῶν Πλωμαριτῶν ὑπὸ τὸν ἀτρόμητον καὶ γενναῖον ὀπληρχηγὸν Δημήτριον Τσακύρην, ἡ συμμετοχὴ τοῦ ὁποίου ἐν ταῖς μάχαῖς μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς νίκης. Εἰς τὸν ὀπληρχηγὸν Τσακύρην καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα ἐξεφράσθη ἡ εὐαρέσκεια τοῦ διοικητοῦ (σ. σ. Συνταγματάρχῃ Ἀπολλοδόωρου Συρμακέζη) καὶ τοῦ ταγματάρχου Ἀλέξανδρου Μανουσάκη παρ' οἷς μεγάλῃς ἐμπιστοσύνης ἀπήλυσεν οὗτος".

Στὴν 8-11-2013 στὸ Πλωμάρι ὁ Δημήτριος Ευαγγέλου Τσακύρης, ἐγγονὸς τοῦ ὀπληρχηγοῦ Δημητρίου Θεολόγου Τσακύρη, μού εἶπε ὅτι κατὰ πως τοῦ διηγήθηκε ἡ Βάγια, ἡ γυναῖκα τοῦ ὀπληρχηγοῦ καὶ γιὰ τὴν:

*

"Μετά τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Λέσβου τὸ 1912, στὴν 25 Μαρτίου τοῦ 1913, στὴν ἐπέτειον τῆς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ὁ παππούς μου παράγγειλε τὸ πρῶτ' ὅτι γιὰ τὴν ἐμὴν, νὰ σιδερώσῃ τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν καὶ νὰ τὴν κρεμάσῃ στὸ κοντάρι, στὸ μπαλκόνι τοῦ σπιτιοῦ ἀλλὰ ἐκεῖνη, σιδερώνοντας πρῶτα πολλὰ ρούχα, καθυστέρησε καὶ δὲν πρόλαβε τὸν χωροφύλακα ποὺ μετὰ τὴν δοξολογίαν πέρασε ἀπ' τὸ δρόμον κάνοντας ἐλέγχον ἀν' ὅλοις κρέμασαν σημαίες στα σπίτια τοὺς.

Ὁ χωροφύλακας σαν εἶδε τὸ κοντάρι τοῦ σπιτιοῦ μοναχοῦ τοῦ, πῆγε καὶ τὸ ἀνέφερε στὸν δεκανέα-αστυνόμον, αὐτὸς ἐστεῖλε ὅλους τοὺς χωροφύλακὰς τοῦ στο καφενεῖο τοῦ παπποῦ καὶ ἀφ' οὗ τὸν ἐπίασαν τὸν πῆγαν στὸ τμήμα καὶ τὸν ἐκλείσαν πίσω ἀπ' τὰ κάγκελα.

Στὸ τμήμα ἔτρεξαν καὶ πολλοὶ φίλοι τοῦ, ἀντάρτες καὶ ποῖτες τοῦ Πλωμαρίου καὶ μετὰ τὸν ἄνθρωπον ἦσαν ὁ Μήτρος καὶ ὁ Γιάννης Καρτσέλλας, ποὺ ρώτησαν τὸν δεκανέα ἀν' ὅτι ξέρεῖ ὅτι

έκλεισε στο κρατητήριο τον δοξασμένο οπληρχηγό Δημήτρη Τσακύρη που πολέμησε τους Τούρκους σ' όλη τη Λέσβο και στον Κηπαίο για την απελευθέρωση της Λέσβου και του ζήτησαν να τον βγάλει απ' τη φυλακή αμέσως.

Όταν ο δεκανέας απάντησε ότι γνωρίζει ποιον έπιασε και αρνήθηκε να τον λευτερώσει, ο παππούς μου, ζήτησε να του φέρουν τουλάχιστον να πει λίγο νερό.

Ο δεκανέας-αστυνόμος δίνοντας, ο ίδιος, μια κανάτα με νερό στον παππού μου, τον ρώτησε γιατί δεν υπάκουσε στην υποχρεωτική για όλους διαταγή του και δεν κρέμασε σημαία. Ο παππούς, αντί να του απαντήσει, του πέταξε στα μούτρα το νερό της κανάτας κι έμεινε στη φυλακή κατηγορούμενος".

*

Για την συμπεριφορά του παραπάνω δίοπου του Ναυτικού, ισόβαθμου του δεκανέα του στρατού, η εφημερίδα της Μυτιλήνης "Σάληπιγξ" στις 16-2-1913 δημοσίευσε το παρακάτω κείμενο γράφοντας τα εξής: "Η Δημογεροντία Πλωμαρίου- αρχή σεβαστή και ανεγνωρισμένη υπ' αυτού του διατάξαντος την κατάληψιν των νήσων Β. Δ. απέστειλεν εις την πόλιν μας δύο εκ των μελών της ίνα υποβάλωσιν και διά ζωής εις τας αρμοδίας αρχάς τα παράπονα έαυτης και των πολιτών κατά του διευθύνοντος την αυτόθι δύναμιν, ασκούντος και αστυνομικά καθήκοντα. Τα παράπονα ταύτα υπέβαλε πρό τινος και έγγραφως. Ή επιτροπή έπισκεφθεΐσα τας τε πολιτικές και στρατιωτικές αρχάς διά γλώσσης εύλαβοῦς αλλή και εύθαρσοῦς έν ταυτῷ εδήλωσεν ότι υπό τας συνθήκας ταύτας είναι αδύνατος εις τας Δημογεροντίας ή εκτέλεις των καθηκόντων των και ότι οί Δημογέροντες του Πλωμαρίου έτοιμάζονται νά παραιτηθῶσιν. Τό έγγραφον τῆς Δημογεροντίας απέστάλη πρός τόν έν Πλωμαρίῳ δίοπον ίνα απολογηθῇ. Ταῦτα άνευ σχολίων έν τε τῷ πα-

ρόντι".

Η Εφημερίδα "Λαϊκός Αγών" στις 23-10-1913 και την επαύριο η εφημερίδα "Σάληπιγξ" της Μυτιλήνης, εκατό χρόνια από σήμερα, δημοσίευσαν ρεπορτάζ από την απόφαση του εκτάκτου Στρατοδικείου Μυτιλήνης σύμφωνα με την οποία, ύστερα μήνυσης του δίοπου-αστυνόμου Πλωμαρίου, καταδικάσθηκε σε 40 ημέρες φυλάκιση ο Δημήτριος Τσακύρης και από 25 ημέρες οι Ευάγγελος Μαλλής και Π. Κουνδουρέλλης. Το δικαστήριο χαρακτήρισε "τὴν πρᾶξιν αὐτῶν ὡς ἄρνησιν τῆς εἰς τὰς ἀρχάς ὀφειλομένης ὑπηρεσίας ἢ συνδρομῆς, ἄνευ ἀντιστάσεως", αθώωσε δε παμψηφεί τους υπόλοιπους εννέα κατηγορούμενους Πλωμαρίτες Π. Καμπάνη, Γ. Παπαγεωργίου, Ε. Τσακύρη, Ε. Μουτζούρη, Ι. Γιαλούρη και Μ. Γιάνναρο.

11^{ος}.-Ο Πλωμαρίτης οπληρχηγός Δημήτριος Στεφάνου, καπνέμπορος, ο αποκαλούμενος Αρχηγός των Προσκόπων, είχε μεγάλη δράση όπως καταγράφεται στα παρακάτω δημοσιεύματα:

Στις 10-11-1912 στην επίσημη κατάληψη του Πλωμαρίου εις το "όπληταγωγόν μετατραπέν υπερωκεάνιον "Μακεδονία" κυβερνώμενον υπό τοῦ πηλοάρχου κ. Λυκούργου Τσουκαλά... επέβαινε και ο γνωστός εκ Πλωμαρίου καπνέμπορος κ. Δημήτριος Στεφάνου ὅστις θά ἐχρησίμευεν ὡς ὁδηγός και διερμηνεύς". ("Λαϊκός Αγών", 13-11-1912)

Στις 27-11-1912 ο "Λαϊκός Αγών" δημοσίευσε: "Χθές περί ὥραν 3ην μ.μ. κόσμος ἄπειρος ἔσπευδε περίεργος πρός τήν ὁδόν ἀγορᾶς ίνα εἶδῃ τοὺς μεταφερομένους ἐκ Πλωμαρίου αἰχμαλώτους τῇ συνοδείᾳ ἀποσπάσματος τοῦ ὑπό τόν ὀπληρχηγόν Δημήτριον Στεφάνου ἀνταρτικοῦ σώματος. Τῷ ὄντι ἐξήκοντα και ἑξ Τοῦρκοι πηλῖται κάτοι-

κοι ἄγρας εἰς γραμμὴν ἀνά δύο περιφρουρούμενοι ὑπὸ δεκάδος ἀνταρτῶν μέ ἐπικεφαλῆς τὸν ρηθέντα Στεφάνου μετεφέροντο διὰ τῆς ἀγορᾶς καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ Ἐπάνω Σκάλας καὶ 8ης Νοεμβρίου ὠδηγήθησαν καὶ παρεδόθησαν εἰς τὸν κ. Στρατ. Διοικητὴν. Κατηγοροῦνται ὑπὸ τῶν συνοδῶν ὅτι αὐτοὶ εἶναι οἱ ἐπιτιθέντες κατὰ ἀόπλων κατοίκων τοῦ Μεσοτόπου, ὧν πολλοὺς ἐκακοποίησαν καὶ ὅτι ἀντέστησαν εἰς τὴν παράδοσιν τῶν ὀπλῶν των. Ἄμα τῇ ἀφίξει τῆς συνοδείας μέσῳ πλήθους περιέργων ὁ Στρατιωτικὸς Διοικητὴς κ. Κωνσταντῖνος Μελλάς ἐνώπιον τοῦ ὁποῖου παρουσιάσθη ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἀποσπάσματος ἵνα ἀναφέρει τὰ τῆς "δράσεως" τοῦ σώματος ἐπιτίθεται λάβρως κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνδρῶν τοῦ σώματος διὰ τὴν αὐτόβουλην καὶ αὐτογνώμονα ἐνέργειαν αὐτῶν, ἐκάκισε πικρῶς τὰς τοιαύτας τῶν ἀνταρτικῶν σωμάτων ἐνεργείας αἵτινες εἶναι πιθανόν ὅτι θά προκαλέσουν ἀντίποινα εἰς τα Τουρκοκρατούμενα ἔτι χωρία τῆς νήσου καὶ διέταξε τὸν ἀφοπλισμὸν καὶ τὴν προφυλάκισιν αὐτῶν".

Πέντε μέρες μετὰ τὴν ἀδίκην σύλληψίν του, ὁ σπληρχηγὸς Δ. Στεφάνου με τοὺς ἀντάρτες του, τὸ ἐπονομαζόμενον "Σῶμα Προσκόπων", ἐντάχθηκε στο ἀπόσπασμα τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ Ἰωάννου Χρυσάφου καὶ πολέμησε στὸν Κηλαπάδο ὅπως φαίνεται στὸ ἀκόλουθο τμῆμα διαταγῆς τοῦ Συν/ρχοῦ Ἀποηλθόδωρου Συρμακέζη στis 2-12-1912, ποῦ φυλάσσεται στὰ ἀρχεῖα τῆς ΔΙΣ καὶ ἔχει ὡς ἐξῆς: "Τὸ ὑπὸ τὸν ἀνθυπολοχαγόν Χρυσάφον ἀπόσπασμα τῶν προσκόπων θά ἐκκινήσῃ τὴν 7ην πρωϊνὴν ἐκ Πηγῆς καὶ βαδίζον 2 περίπου χιλιόμετρα ἀνατολικῶς τῆς δεξιᾶς φάλαγγος θά μεταβῇ εἰς Κολομιδάδες".

Ἡ μάχη ἐληξε στis 8-12-1912 καὶ ἡ "Σάληπιγξ" γράφει στis 13-12-1912: "Ὁ κ. Δημ. Στεφάνου διεκρίθη διὰ τὴν ἔντιμον καὶ ἔννομον καὶ ἀνδρικήν συμπεριφορὰν κατὰ τὴν λήξασαν ἐκστρατεῖαν".

Ὁ "Λαϊκὸς Αγὼν" ἐπίσης πέντε μέρες μετὰ τὴ μάχη τοῦ Κηλαπάδου στis 13-12-12 γράφει ὅτι: "Ἐξακολουθεῖ μᾶς λῆγει (σ. σ. ὁ Δημ. Στεφάνου) ἡ τρομοκρατία εἰς διαφόρους περιοχὰς καὶ χωρία Ἐρεσσόν, Φτερούντα, Χίδηρα καὶ Τελώνια. Πολλοὶ ἀντάρται Τοῦρκοι λυμαίνονται τὰ μέρη ταῦτα. Οἱ φανατικότεροι καὶ ἀγριώτεροι κρύπτονται εἰς διάφορα σπήλαια καὶ ἐξοχικοὺς πυργίσκους. Παρὰ τὴν Φτερούντα εἰς θέσιν Ἁγίον Ἀντώνιον εὐρίσκονται ἐντὸς σπηλαιῶν περὶ τοὺς 50 Τοῦρκοι. Ἄλλοι εἰς Κουροῦκληο θέσιν παρὰ τὸν Μεσότοπον καὶ ἄλλοι εἰς Χίδηρα. Ἐν Βατούσῃ καὶ Φίλιπῃ ὑπάρχει ἡσυχία. Καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς κωμοπόλεις ὁ Δ. Στεφάνου ὑπὸ τὰς ἐξάλλλους ζητωκραυγὰς τῶν πολιτῶν ἀνύψωσε τὴν γαλλανόλευκον".

Ὁ "Λαϊκὸς Αγὼν" γράφει στis 27-12-1912: "Ἀφίκετο χθὲς περὶ τὴν 2αν μ. μ. ὥραν ὁ ἀρχηγὸς τῶν προσκόπων ὀπληρχηγὸς κ. Δ. Στεφάνου μεταφέρων μετὰ τῶν ἀνδρῶν του, τοὺς συλληφθέντας 32 κακούργους Τοῦρκους στρατιώτας καὶ ἀντάρτας, τοὺς θύσαντες καὶ ἀπωλέσαντας ἐν Ἄγρᾳ καὶ Μεσοτόπῳ καὶ μάλιστα ἐν Μεσοτόπῳ, ὅπου δὲν ἄφησαν πέτραν ἐπὶ πέτρας".

Χαρακτηριστικὴ τῆς συνεργασίας των ἀνταρτῶν με τὴν διοίκηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ εἶναι ἡ ιδιόχειρη ἐπιστολὴ τοῦ Δημήτρη Στεφάνου, ποῦ ἀνέσυρα ἀπὸ τα ἀρχεῖα τῆς Διεύθυνσης Ἱστορίας Στρατοῦ καὶ δημοσιεύεται παρακάτω με τὴν ὁποία ἀπευθυνόμενος στὸν διοικητὴ τοῦ Στρατοῦ Κατοχῆς Ἀλέξανδρο Μανουσάκη τὸν παρακαλεῖ γράφοντας: "Διάταξέ μου τηλεγραφικῶς νὰ τοὺς συλληθῶ καὶ νὰ καθάρισω τὰ ΒΔ χωρία" ἀπὸ τοὺς Τοῦρκους ἀντάρτες.

Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει ἐπὶ λήξει ὡς ἐξῆς:

"Κύριε Ταγματάρχα.

Σήμερον 10 τοῦ μηνὸς μετέφερα 27 αἰχμαλώτους 3 δεκανεῖς καὶ ἓνα ἐπιλοχίαν καὶ

τούς παρέδωσα εἰς τὴν φρουράν τοῦ Μοναστηρίου, 4 τσουβάλια σφαίρας 26 Μαρτίνη καὶ 20 λόγχας, ἅπαντες ἔφεδροι μὲ τὰς στολὰς των, ὑπάρχουν πολλοὶ εἰς διαφόρους τρώγῃς εὐρισκόμενοι.

Διάταξέ μου τηλεγραφικῶς νὰ τοὺς συλλάβω καὶ καθάρισω τὰ ΒΔ χωριά ἀλλὰ θέλω 10 στρατιώτας καὶ ὄχι ἀντάρτας, συνέλαβα καὶ ἕτερα 20 μαρτίνια τὰ ὁποῖα τὰ ἔδωσα εἰς τὴν Δημογεροντίαν Βατούσας διότι τρομοκρατοῦνται ἀκόμα πολλὰ χωριά.

Σέ ἀσπάζομαι Δ. Στεφάνου.

Μοναστήριον 10 Δεκεμβρίου 1912".

*

Κύριε Στρατηγέ
Σύμφωνα με τὴν ἐπιστολὴν 27 αὐγούστου 3 δυνάμεις εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ σερβικοῦ εἰς τὴν φρουρὰν Μοναστηρίου 4 τσουβάλια σφαίρας 26 Μαρτίνια καὶ 20 λόγχας ἀσπίδες ἔφεδροι μὲ τὰς στολὰς των ὑπάρχουν πολλοὶ εἰς διαφόρους τρώγῃς εὐρισκόμενοι.
Διάταξε μου τηλεγραφικῶς νὰ τοὺς συλλάβω καὶ καθάρισω τὰ ΒΔ χωριά ἀλλὰ θέλω 10 στρατιώτας καὶ ὄχι ἀντάρτας, συνέλαβα καὶ ἕτερα 20 μαρτίνια τὰ ὁποῖα τὰ ἔδωσα εἰς τὴν Δημογεροντίαν Βατούσας διότι τρομοκρατοῦνται ἀκόμα πολλὰ χωριά.
Σέ ἀσπάζομαι Δ. Στεφάνου
Μοναστήριον 10 Δεκεμβρίου 1912

Ιδιόχειρη ἐπιστολὴ τοῦ Πλωμαρίτη
σπληρχηγοῦ Δημήτρη Στεφάνου
(Αρχεὶα Στρατοῦ)

Κλείνοντας ἀντιγράφω δύο σύντομα δημοσιεύματα τοῦ 1912 χωρὶς σχόλια:

Το δημοσίευμα τοῦ "Λαϊκοῦ Αγώνα" στίς 13-11-1912 σύμφωνα με τὸ ὁποῖο: "800 ἔθελονταὶ ἐκ Πλωμαρίου κατεγράφησαν τὴν ἡμέραν τῆς καταλήψεως τοῦ Πλωμαρίου".

Το δημοσίευμα τῆς ἐφημερίδας τῆς Λέσβου "Χαραυγὴ" σύμφωνα με τὸ ὁποῖο:

"Παρασκευὴ 4 Ἰανουαρίου 1913. Ἀφίξις (σ. σ. εἰς Μυτιλήνην) πεντακισχιλίων περὶ-

που Πλωμαριτῶν οἵτινες διωργάνωσαν συλλογητῆριον ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως καὶ ἐπέδωκαν ἐπίσης τὸ ψήφισμά των εἰς τὸν κ. Διοικητὴν".

Τέλος, ὡς ἐκ Πλωμαρίου καταγόμενος, καὶ μάλιστα Αἰκαθεριανὸς κατὰ τὰ καλοκαίρια τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας μου, ἐπαναλαμβάνω τὸ δημοσίευμα τοῦ Πλωμαρίτη "Ρεπόρτερ" τοῦ "Λαϊκοῦ Αγώνα", τῆς 24ης Νοεμβρίου 1912, τὸ ὁποῖο δείχνει τὸ μεγαλεῖο τοῦ ἡρωϊκοῦ ἀντάρτικου στα γενναῖα Πλωμαρία:

*

"Νομίζω ὅτι δὲν θὰ θεωρηθῶ ὑπὸ των ἀναγνωστῶν τοῦ "Λαϊκοῦ Αγώνος" ὡς θέλω νὰ ἐπαινέσω τοὺς συμπολίτας μου, ὡς θέλω νὰ πλέξω ἐγκώμια διὰ τὴν τόλμην καὶ τὰ κατορθώματα πλειστῶν ὅσων συμπατριωτῶν μου, κατὰ τὴν ἀπελευθερωτικὴν ταύτην περίοδον τῆς ἀγαπητῆς νήσου μας.

"Ὅταν βλέπη καὶ παρακολουθῇ τις τὰς καθημερινὰς ἐκ Γέρας, Πολυχνίτου, Ἐρρεσσοῦ, Τελωνεῖων καὶ Μεσσοτόπου αἰτήσεις περὶ ἀποστολῆς εἰς τὰς περιφερείας τῶν μερῶν τού-

των ἐνισχύσεων ἐκ σωμάτων ἐνόπλων, ὑποθέτει ὅτι εἰς τὴν πόλιν μας εἶναι ἐστημένον τὸ στραταρχεῖον τοῦ Στρατιωτικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κατοχῆς τῆς νήσου μας".

*

Αριστείδης Στυλ. Κυριαζὴς
aristeidis2007@gmail.com

Η ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΦΑΛΑΓΓΑ

Σε συνέχεια του άρθρου "Η συμβολή του Ευστρατίου Ι. Αθανασιάδη και των Πλωμαριτών Αγωνιστών στη Λεσβιακή Φάλαγγα", δημοσιεύουμε την ομιλία της κας Κωνσταντίνα Βάκκα-Κυριαζή στην εκδήλωση που διοργάνωσε η Λέσχη Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος" στις 8 Νοεμβρίου 2013 για την απελευθέρωση της Νήσου.

*

Στις 5 Οκτωβρίου 1912 με την κήρυξη από ελληνικής πλευράς, ως μέλος του Βαλκανικού Συνασπισμού, του πολέμου κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο Πλωμαρίτης Ευστράτιος Αθανασιάδης, στην Νέα Υόρκη, διοργάνωνε τη Λεσβιακή Φάλαγγα.

Στις 6 Οκτωβρίου (19 Οκτωβρίου για την Αμερική που ακολουθούσε το νέο ημερολόγιο το οποίο ακολουθούμε και σήμερα), προσκλήθηκαν όλοι οι Λέσβιοι, από τον Λεσβιακό Σύνδεσμο της Αμερικής ο «Πιττακός» μέλη και μη, σε συνεδρίαση την Κυριακή 7 Οκτωβρίου και ώρα 8.00 μ.μ., στην Ορθόδοξη εκκλησία της Ν. Υόρκης «Αγία Τριάδα» 151 East 72nd St. «περί σπουδαιότητας πατριωτικού ζητήματος». Ταμίας του Συλλόγου ο «Πιττακός» ήταν ο Ευστράτιος Αθανασιάδης και γραμματέας ο κ. Νικολάου.

Αυτή υπήρξε η πρώτη συγκέντρωση Λεσβίων που αφορούσε τη Λεσβιακή Φάλαγγα. Σύμφωνα με το ημερολόγιο του Νικολάου Βαλασόπουλου, μέλους της Λεσβιακής Φάλαγγας, η απόφαση για την ίδρυση της Λεσβιακής Φάλαγγας λήφθηκε στις 11 Οκτωβρίου (24 Οκτ. ν. ημ.) όπου έγινε «συγκέντρωση Λεσβίων εις το Γραφείον του Ευστρατίου Αθανασιάδη εκ Πλωμαρί-

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΛΕΣΒΙΑΚΗΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ			
Εισπράξεις:			
Εισπράξεις	No 1		\$317.50
"	" 2		\$397.25
"	" 3 καὶ 4		\$1,740.00
"	" 5		\$311.00
"	" 6		\$493.00
"	" 7		\$430.00
"	" 8		\$29.50
"	" 9		\$49.00
"	" 10		\$25.00
"	" 11		\$76.00
"	" 12		\$90.00
"	" 13		\$11.10
"Ερευνας ἐν γραφ. Webster Hall			\$245.00
"	" Haverhill		\$2,700.00
"	" Natick		\$251.00
"	" Watertown, Webs		\$10.00
"	" Lynn		\$522.00
"	" Σύνδ. «N. Έρευνας»		\$200.00
"	" Μυστηγίων		\$100.00
"	" «ὁ Πιττακός»		\$450.00
"Εθελονταί Haverhill			\$2,420.00
"	" Hartford		\$1,017.00
"	" Norwich		\$991.00
"	" Ansonia		\$941.00
"	" Νέας Υόρκης		\$1,457.60
"	" Thomsonville		\$150.00
"	" Worcester		\$710.00
"	" So. Framingham		\$2 6.47
"	" Watertown		\$921.00
"	" St. Louis		\$400.00
"	" Lynn		\$520.00
"	" Laconia		\$180.00
Διάδ. Εισπράξεων			\$215.00
"Αδ. Μποράδης 1 εἰσπράξις			\$45.00
Εισπράξεις ὡς ἐν διπλότυπῳ ἀρθ. 801—900			\$1,027.75
Τὸ ὅλον			\$19,729.57
Δαπάναι			\$12,279.73
Υπόλοιπον			\$7,450.84
Δαπάναι:			
Τηλεγραφικὰ			\$5.44
Τυπογραφικὰ			\$18.00
Π. Ἀρτοποιίας			\$10.00
Εἰς τὴν περιόδουσαν ἀντιπροσώπου			\$203.29
"Ενοίκιον Webster Hall			\$50.00
Προκαταβολὴ εἰς ἀντιπροσώπων ἀποσταλντα εἰς Ἀθήνας			\$250.00
Προκαταβολὴ εἰς ἀντιπροσώπων ἀποσταλντα εἰς Εὐρώπην			\$300.00
Εἰς ἐθελοντὰς Haverhill ἀποσπρ.			\$635.00
"	" Νέας Υόρκης		\$285.00
" Booras Bros. 3 ^η αγοράν εἰσπραξίων			\$8,688.00
" ἀπολυσθῶσαν ἀντιπροσώπῃ διὰ διανομήν Λεσβιακῆς Φάλαγγος ἐν Ἀθήναις			\$1,800.00
Cablegrams			\$35.00
Τὸ ὅλον			\$12,279.73
Μὴ γνωρίζοντες ἂν οἱ εἰσπράκτορες καὶ διανομαὶ δέχονται καὶ δημοσιεύουν τὰ ἀντικείμενα διὰ τοῦτο καὶ παραλαμβάνουν παύσα ἐκ τοῦ Καταλόγου. Τὰ βιβλία καὶ διπλότυπα τῆς Φάλαγγος εἰς τὰ ὅποια οἱ εἰσπράκτες γίνονται λεπτομερῶς εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ἐπιθυμοῦντος καὶ τὰ ἐξελέγη.			
(H KENTRIN EΠΙΤΡΟΠΗ).			

ου, και κατ' αυτήν ελήφθη η απόφασις αποστολής εξ Αμερικής Λόχου Λεσβίων, διά την απελευθέρωσιν της νήσου». Σε αυτή την συνάντηση έλαβαν μέρος και άλλοι Έλληνες μη Λέσβιοι.

Πραγματοποιήθηκε νέα συγκέντρωση στις 14 Οκτωβρίου (27 Οκτ. με το ν. ημ.) με καθαρά «λεσβιακό χαρακτήρα» στην Εκκλησία της Ν. Υόρκης Αγία Τριάδα κατά την οποία εξηλέγη η Επιτροπή Λεσβιακής Φάλαγγας ή αλλιώς η «Κεντρική Επιτροπή» ή η «Επιτροπή» όπως υπέγραφε, όπου ανακοινώθηκε η εννεαμελής Επιτροπή η οποία σκοπό είχε να συλλέξει χρήματα και να στρατολογήσει νέους Λεσβίους οι οποίοι θα αποτελούσαν τη Φάλαγγα.

Η εννεαμελής Επιτροπή, απαρτιζόταν από τους:

1. Αρχιμανδρίτη Μεθόδιο Κουρκουλή (κατά κόσμον Δημήτρη Παναγιώτη Χατζηβασιλείου από την Αγιάσο), Εκκλησιαστικός Προϊστάμενος Ν. Υόρκης,
2. Ευστράτιο Ι. Αθανασιάδη εκ Πλωμαρίου,
3. Ν. Αδοσίδη εκ Κωνσταντινουπόλεως, ο οποίος χρημάτισε υποδιοικητής Πλωμαρίου και υπήρξε φίλος της Λέσβου,
4. Νίκο Βαλασόπουλο εκ Μυτιλήνης,
5. Τζιμ Καβαλίκας εκ Πολιχνίτου,
6. Παναγιώτη Αρβανιτάκη εκ Πλωμαρίου,
7. Γεώργιο Ε. Κωστομοίρη εκ Πολιχνίτου
8. Κ. Καβαλίκας εκ Πολιχνίτου και
9. Ιωάννη Νικολάου.

Η Επιτροπή λειτουργούσε υπό τη σκέπη της Εκκλησίας, τυπικά ορίστηκε διευθύνων και ταμίας ο Μεθόδιος Κουρκουλής, Εκκλησιαστικός Προϊστάμενος της Εκκλησίας της Ν. Υόρκης "Αγία Τριάδα". Ο Μεθόδιος Κουρκουλής από την Αγιάσο (Αγιάσος 1862- Ν. Υόρκη 1941), υπήρξε μία από τις

σημαντικότερες προσωπικότητες της Ελληνικής Κοινότητας της Αμερικής. Σχολάρχης το 1886-1887 της Σχολής της Αγ. Παρασκευής και διευθυντής του Ημιγυμνασίου της Αγιάσου το 1888-1892, χειροτονήθηκε ιερέας από τον Μητροπολίτη Μυτιλήνης Μεθόδιο Αρώνη. Διορίστηκε πρωτοσύγκελλος της Μητρόπολης Μυτιλήνης μέχρι το 1897, ιεροκήρυκας στη Σμύρνη, και στη συνέχεια μετέβη στην Αλεξάνδρεια. Το Δεκέμβριο του 1904 ταξίδεψε για Νέα Υόρκη όπου για 38 ολόκληρα χρόνια υπηρέτησε ως ιερέας την Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα, με σημαντικό κοινωνικό και πατριωτικό έργο. Το τελευταίο έτος υπηρέτησε αυτήν ως Αρχιμανδρίτης. Πρόσφατα στήθηκε μνημείο στη Ν. Υόρκη για την προσφορά του.

Βοηθός του στην Επιτροπή ήταν ο πρωτεργάτης και ουσιαστικά ο δημιουργός και ταμίας της Λεσβιακής Φάλαγγας, Ευστράτιος Αθανασιάδης. Ο Παναγιώτης Αρβανιτάκης, ο Νικόλαος Βαλασόπουλος, ο Τζιμ (Δημήτριος) Καβαλίκας και ο Γεώργιος Κωστομοίρης συμμετείχαν και στο σώμα των πολεμιστών της Λεσβιακής Φάλαγγας. Ο Παναγιώτης Αρβανιτάκης ως αρχηγός της Λεσβιακής Φάλαγγας και λοχίας, ο Γεώργιος Κωστομοίρης ως δεκανέας βοηθός σιτιστή, οι Νίκος Βαλασόπουλος και Δημήτριος Καβαλίκας ως δεκανείς.

Στις 20 Οκτωβρίου (2 Νοεμ. ν. ημ.) έχουμε το πρώτο δημοσίευμα ανακοίνωση και πρόσκληση ταυτόχρονα σχηματισμού της Λεσβιακής Φάλαγγας από την εφημερίδα «Ατλάντις».

«Εσχηματίσθη «Λεσβιακή Φάλαγγ», και αναχωρεί προσεχώς. Οι βοηθόμενοι να καταταχθώσιν εις την φάλαγγα, ας ειδοποιήσωσιν ημάς αμέσως. Δέον όμως να έχωσι τα έξοδα του ταξιδιού των. Άπαντες οφείλομεν

να συνδράμωμεν το έργον δίδωλον των δυνάμεών μας. Πρόκειται περί ιερού σκοπού και επομένως πρέπει να βοηθήσωμεν γενναίως.

As τιμήσωμεν και ημεῖς οἱ Λέσβιοι το ὄνομα της πατρίδος μας.»

«Την 29 Οκτώβρη η εργασία της Επιτροπής στην πρώτη αυτή φάση είχε ολοκληρωθεί και είχαν συλλεχθεί αρκετά χρήματα» σύμφωνα με το ημερολόγιο του Βαλασόπουλου.

Η Επιτροπή είχε καταφέρει σε διάστημα 10 ημερών να συλλέξει το ποσό των 20.000 δολαρίων. Και να επιλέξει από τους 500 Λεσβίους που προσφέρθηκαν, τους 210 για να αποτελέσουν τα μέλη της "Λεσβιακής Φάλαγγας".

Σύμφωνα με τον "Απολογισμό" που δημοσίευσε η Επιτροπή στις 19 Νοεμβρίου 1912, στην εφημερίδα "Ατλαντίς" όταν η Λεσβιακή Φάλαγγα είχε φτάσει στην Αθήνα προκύπτει ότι η Επιτροπή είχε χωριστεί σε 13 υποεπιτροπές, είχε πραγματοποιήσει 8 εράνους, οι πέντε από τους οποίους στις περιοχές Haverhill, Natick, Watertown Webs, Lynn, N. Υόρκη στο Webster Hall, και οι άλλοι τρεις έρανοι πραγματοποιήθηκαν από τους Συλλόγους "Ν. Ερεσσός", "Μυστιγινιωτών" της Αμερικής και από τον Λεσβιακό Σύνδεσμο της Αμερικής ο "Πιττακός" στη Ν. Υόρκη. Και είχε συλλέξει σημαντικό ποσό από τους εθελοντές μέλη της Λεσβιακής Φάλαγγας.

Στις 6 Νοεμβρίου η Λεσβιακή Φάλαγγα με διεύθυνση, τη διεύθυνση του Γραφείου της Εταιρίας του Ευστρατίου Αθανασιάδη, στην εφημερίδα "Ατλαντίς" ανακοινώνει στους Λεσβίους την αναχώρησή της με το ατμόπλοιο "Μάρθα Ουάσιγκτον".

Σε αυτήν την ανακοίνωση αναφέρεται στη θυσία των Λεσβίων της Φάλαγγας, οι οποίοι όπως αναφέρει "αφήκαμεν τας εργασίας

μας, τα κέρδη μας, την ψυχίαν μας και αυθορμήτως υποβαλλόμεθα εις μυρίας κακουχίας και στερήσεις και αυτήν την ζώήν μας προς πραγματοποίησιν του Εθνικού μας ονείρου." Συνεχίζει η ανακοίνωση "όπου ζητούν την διαρκή υποστήριξη και συνδρομή των αδελφών τους Λεσβίων."

Στις 9 Νοεμβρίου η Επιτροπή στέλνει το ακόλουθο τηλεγράφημα στη Λεσβιακή Φάλαγγα η οποία ταξίδευε προς Ελλάδα και βρίσκονταν στις Αζόρες, για την κατάληψη της Μυτιλήνης.

«Λεσβιακήν Φάλαγγα

«Μάρθα Ουάσιγκτον».

«Ελληνικός Στόλος κατέλαβε χθες Μυτιλήνην».

«Ζήτω η Ελλάς! Ζήτω η Μυτιλήνη!»

«Επιτροπή»

Στις 18 Νοεμβρίου η Λεσβιακή Φάλαγγα φθάνει στην Αθήνα όπου λαμβάνει ιδιαίτερης υποδοχής και αρχίζει η στοιχειώδης στρατιωτική εκπαίδευσή της, όπως αναφέρει στο άρθρο του "Η Λεσβιακή Φάλαγξ" ο Φώτης Δήμου, και η Εφημερίδα "ΣΚΡΙΠ" των Αθηνών.

Σύμφωνα με την εφημερίδα "ΣΚΡΙΠ", η Λεσβιακή Φάλαγγα υπό την διοίκηση του «υπαξιωματικού του εθελοντικού λόχου» κ. Παναγιώτη Αρβανιτάκη από το Πλωμάρι, παρουσιάζονται μαζί με τον πρόεδρο του Συλλόγου του Πανάγιου Τάφου Γρ. Στυλιανίδη, στον τότε υπουργό Ναυτικών τον κ. Νικόλαο Α. Στράτο, όπου τέθηκαν υπό τις διαταγές της Κυβερνήσεως, για να τους αποστείλει στην Μυτιλήνη και του δήλωσαν ότι θα καταβάλουν όλα τα έξοδα του εξοπλισμού τους. Ο υπουργός τους συνεχάρη και τους όρισε να παρουσιαστούν για τα περαιτέρω. Εντάχθηκαν στο Έμπεδον τάγμα του 7ου Συντάγματος Πεζικού Αθηνών, ως 37ος λόχος.

Στις 28 Νοεμβρίου η Λεσβιακή Φάλαγγα φθάνει με το υποβρύχιο "Δελφίν" στη Μυτιλήνη με διοικητή τον Περικλή Δ. Δρίτσα εκ Ναυπλίου. Μαζί τους καταφθάνει και ο συνταγματάρχης Απολλόδωρος Συρμακέζης, γενικός αρχηγός του Στρατού της Λέσβου.

Οι κάτοικοι της Μυτιλήνης τους υποδέχτηκαν με μεγάλο ενθουσιασμό.

Χαρακτηριστική είναι η σκηνή που περιγράφεται στην εφ. της Μυτιλήνης "Λαϊκός Αγών" στις 2 Δεκεμβρίου του 1912, όπου γυναίκες εργάτριες, έραναν από το εργοστάσιο του κ. Μουζάλη τους άνδρες της Λεσβιακής Φάλαγγας με σιτάρι ως σύμβολο υγείας και ρώμης.

Στις 30 Νοεμβρίου έχουμε την πρώτη στρατιωτική πράξη της Λεσβιακής Φάλαγγας που ήταν η απελευθέρωση των Παμφίλων.

Στις 1 Δεκεμβρίου με ημερήσια διαταγή του Απολλόδωρου Συρμακέζη, η Λεσβιακή Φάλαγγα, ο λόχος του ναυτικού αγήματος και ο λόχος του εμπέδου τμήματος του 7ου συντάγματος υπό τον Σαραντόπουλο θα αποτελέσουν ένα τάγμα υπό τη διοίκηση του υποπλοιάρχου κ. Κων. Μελλά.

Στις 2 Δεκεμβρίου δίδεται διαταγή αποσπάσματος του Απολλ. Συρμακέζη, σύμφωνα με την οποία ο Λόχος των Λεσβίων και ο Έμπεδος λόχος του 7ου Συντάγματος παραμένει στους Λάμπου Μύλους, όπου διαθέτει προφυλακός των υψωμάτων ΒΔ του Λάμπου Μύλων.

Στις 6 Δεκεμβρίου έχουμε τη μάχη του Ελληνικού Στρατού στον Κηλαδό.

Σε αυτήν σύμφωνα με την έκθεση του 4ου λόχου του Εμπέδου τμήματος Αλεξάνδρου Μανουσάκη, υπό τις διαταγές του λόχου δεξιά της παρατάξεως της Μάχης βρίσκονταν μία διμοιρία του Λόχου των Λεσβίων, ενώ αριστερά μία διμοιρία του δευτέρου λόχου και άλλη μία του λόχου των

Λεσβίων.

Ο λόχος των Λεσβίων πολέμησε στην πρώτη γραμμή της μάχης για την απελευθέρωση του νησιού. Συνέχισε να προσφέρει τις υπηρεσίες του στη Λέσβο αστυνομώντας σε ομάδες όλη τη Νήσο. Αναχώρησε από τη Λέσβο τον Ιούλιο του 2013, με σχετική αποχαιρετιστήρια ανακοίνωση στην εφημερίδα «Σάληπιγγς».

«ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΣ ΛΕΣΒΙΑΚΗΣ ΦΑΛΑΓΓΟΣ

Πληρωθέντος του μυχίου πόθου μας αναχωρούμεν κατ' αυτές όπου η φωνή της πατρίδος μας καλέσθ. Αναχωρούντες εκ Μυτιλήνης δεν θα ηθισμονήσωμεν ποτέ την ιδιαιτέραν πατρίδα Λέσβον ήν παντοιοτρόπως θα προσπαθήσωμεν να τιμήσωμεν και διά του αίματός μας ακόμη».

Η Λεσβιακή Φάλαγγα συνέχισε την προφορά της στα πεδία της μάχης στο Β' Βαλκανικό Πόλεμο. Από δημοσιεύματα της "Σάληπιγγας" (27-8-13/29-8-13) μαθαίνουμε ότι η Λεσβιακή Φάλαγγα ως 33ον Τάγμα της Κατοχής, ανέλαβε τη φρούρηση της Καβάλλας, υπό τη διοίκηση του υπολοχαγού Ηρ. Δεκαβύλλη. Για τον δεκανέα Αιμίλιο Χριστοφίδη μαθαίνουμε ότι βρίσκονταν στα πεδία της μάχης στο εσωτερικό της Μακεδονίας, μαζί με τον επιλοχία Μαρινάκη, και τους δεκανείς Κωστομοίρη και Βαλασόπουλο.

Τα μέλη της Λεσβιακής Φάλαγγας, σύμφωνα με ανακοίνωσή τους στην εφημερίδα "Ατλαντίς" πριν την αναχώρησή τους από την Αμερική σημειώνουν:

"αφήκαμε τας εργασίας μας, τα κέρδη μας, την πouxίαν μας και αυθορμήτως υποβαλλόμεθα εις μυρίας κακουχίας και στερήσεις και αυτήν την ζωήν μας προς πραγματοποίησιν του Εθνικού μας ονείρου."

Δρ. Κωνσταντίνα Βάκκα-Κυριαζή
astromeria@ath.forthnet.gr

Η ΕΣΤΙΑ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Τίμησε τον Ιδρυτή Πρόεδρό της, Πλωμαρίτη, Πάνο Χαλδέζο

Βράδυ της 20ης Νοεμβρίου 2013. Πλήθος κόσμου κι ανάμεσά τους πολλά μέλη του Συνδέσμου μας και από το Δ.Σ. οι: **Μυρσίνη Μπούκη, Μανώλης Χωριανόπουλος, Μιχάλης Μουτζούρης και Δημήτρης Μαλλιαρός.**

Διαβάστηκε και ο ακόλουθος χαιρετισμός:
Κυρίες, κύριοι, καλησπέρα σας.

Προσωπικοί λόγοι υπαγορεύουν να είμαι ακόμα στο αγαπημένο μας Πλωμάρι.

Ατυχία είναι για μένα που, ως Πλωμαρίτης και ως Πρόεδρος του Συνδέσμου ΠΛΩΜΑΡΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ "ΒΕΝΙΑΜΙΝ ΛΕΣΒΙΟΣ" μόνο νοερά είμαι ανάμεσά σας.

Η επιτυχία της εκδήλωσης, στη μνήμη ενός από τα άξια τέκνα του Πλωμαριού μας, του Πάνου Χαλδέζου, οργανωμένη από τους άξιους συνεχιστές του έργου του στην ΕΣΤΙΑ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ, είναι δεδομένη.

Αποδώστε τα πρόποντα στον τιμώμενο.

Πλωμάρι 20 Νοεμβρίου 2013, ώρα 19:00

Στρατής Ψαρράς

Κύριος ομιλητής ήταν ο Πλωμαρίτης και κουμπάρος από τον παππού του Χατζηδημήτρη, Γιάννης Μαλλής, μέλος του Συνδέσμου μας που είπε:

Έκανα μια σκέψη πάνω σε μια ρήση του Γεωργίου Σεφέρη: **«Σθήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν -είπε ο Σεφέρης- είναι σαν να σθήνεις και ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον».**

Αντιστρέφοντας τη ρήση -σκέφτομαι- πιο αισιόδοξα, ότι αν φωτίσουμε ένα κομμάτι από το παρελθόν, σίγουρα θα φωτίσουμε και ένα κομμάτι από το ίδιο μας το μέλλον!

Ας ρίξουμε απόψε λίγο φως στον Πάνο Χαλδέζο. Και όλοι μαζί μετά, -πού ξέρετε- ίσως μπορέσουμε και κλέψουμε λίγη από αυτή την αντανακλώμενη λάμψη και τη δυναμική του, και ατενίσουμε το μέλλον με μεγαλύτερη δύναμη, αισιόδοξία, και φως.

Με μια μικρή βόλτα στην εκκλησία του Αγί-

ου Ιωάννου στο Πλωμάρι θα δούμε στον κήπο, δεξιά της εισόδου και του ναού να μας καλωσορίζει η μορφή του Πάνου Χαλδέζου. Ο Πάνος Χαλδέζος ατενίζει την αγαπημένη του γενέτειρα. Στέκει και ατενίζει το Πλωμάρι μέχρι τη θάλασσα και μέχρι τα παράλια της Μικράς Ασίας. Ο ανδριάντας αυτός του αφιερώνεται εν ζωή το 1979 – πράγμα πολύ σπάνιο. Ποιον όμως απεικονίζει το χάλκινο άγαλμα που δεσπόζει στο χώρο; Ποιος πραγματικά ήταν εκείνος ο συμπατριώτης μας; Και επειδή ο τόπος μας είναι πρώτα από όλα η ίδια η ιστορία του, καιρός να θυμηθούμε λίγη από αυτή...

Ο Πάνος Χαλδέζος γεννήθηκε «Ισα Μέσα» στο Πλωμάρι κοντά στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, το 1898. Ζούσε με την μητέρα του - ορφανός από πατέρα- και προσπαθούσε από πολύ μικρός να προσφέρει στους συνανθρώπους και στον τόπο του. Σε ηλικία μόλις 15 ετών οργάνωσε παιδική χορωδία για την ενίσχυση του στόλου. Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα μάζεψε ένα μεγάλο χρηματικό ποσό για το σκοπό αυτό. Όταν τελείωσε το Γυμνάσιο, το 1916, διορίστηκε υπάλληλος στο Δήμο Πλωμαριού (που κάποιοι αποφάσισαν μετά από 100 περίπου χρόνια ότι δεν πρέπει να υφίσταται λόγω «Καλλικράτη»...).

Το 1918 στρατευμένος πια, συμμετέχει σε όλες τις μάχες του Ελληνικού Στρατού. Στη μάχη με τους Τούρκους, στο Τουλού Μπουνάρ της Μικράς Ασίας τραυματίζεται δύο φορές.

Οργανώνει συνεργείο με τεχνίτες και σε κάποια μικρή διακοπή των επιχειρήσεων, με σύμμαχο την αγάπη προς την πατρίδα, χτίζει και εξοπλίζει μια εκκλησία κοντά στο Bayındır (Βαϊνδρήρι). Για την πράξη του αυτή τον συγχαίρει δημοσίως ο διοικητής του 34ου Συντάγματος. Οι πολεμικές επιχειρήσεις συνεχίζονται και αργότερα συμμετέχει στην εκστρατεία για την απελευθέρωση του Αϊδινίου.

Με το τέλος του πολέμου επιστρέφει στον Δήμο Πλωμαρίου. Οργανώνει σ' αυτόν

τον Δήμο και στα χωριά του την κατασκευή και τοποθέτηση σπηλών για τους πεσόντες του πολέμου. Βρίσκει, επικοινωνεί, οργανώνει όλους τους αποδήμους Πλωμαρίτες μέχρι την Αμερική και τους βοηθά να δημιουργήσουν Συνδέσμους. Εξασφαλίζει χρήματα, δίνει έμπνευση στον κόσμο να κινηθεί και να βοηθήσει και έτσι πραγματοποιείται η ανέγερση Παιδικού Σταθμού και Γηροκομείου. Ασχολείται και με την οργάνωση ελαιοργαλικού συνεταιρισμού. Και όντας διορατικός, κρίνει ότι αυτός ο τόπος χρειάζεται όσο τίποτα ένα λιμάνι, οπότε το 1925 σε επαφές με τον τότε πρωθυπουργό Ανδρέα Μιχαλακόπουλο εξασφαλίζει ευνοϊκό δάνειο με το οποίο κατασκευάζεται -εν τέλει- το λιμάνι του Πλωμαρίου.

Με δικά του έξοδα κατασκευάστηκε η μαρμαρίνη προτομή του Πλωμαρίτη **Ηρώα Ιωάννη Κοφτερού** που σήμερα βρίσκεται στο κεντρικό πάρκο της πλατείας του Πλωμαρίου. Αρχικά είχε στηθεί στο Πάρκο του Αφανούς Ναύτη.

Ο Πάνος Χαλδέζος από το 1927 εργάζεται στον Δήμο Αθηναίων και από δω και πέρα εγώ δεν θα σας πω πολλά... Παντρεύεται και

συνεχίζει να προσφέρει στα κοινά από διάφορες διευθυντικές θέσεις. Γίνεται επίτιμο μέλος Συλλόγων, Σωματείων και λαμβάνει κατά την αποχώρησή του από την Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας, τιμητικά ψηφίσματα όλων των Δήμων της Λέσβου. Αυτό που έχει σημασία για μας είναι ότι η Λέσβος ακόμα και τότε που ο Πάνος Χαλδέζος βρίσκεται στην Αθήνα δεν ξεχνά το άξιο τέκνο της.

Για τη λάμψη και τη ζωή που δίνει ο Πάνος Χαλδέζος στην τότε Λέσχη Νέας Σμύρνης αλλά και για το συγγραφικό του έργο, τα βραβεία και τις διακρίσεις του, θα πάρουν τη σκυτάλη οι επόμενοι ομιλητές ...

Ως επίλογο θα ήθελα να πω ότι «ιστορία» δεν ξαναφτιάχνεις αν δεν γνωρίσεις καλά, την ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας σου, μέσα από πρόσωπα, γεγονότα και έργα. Δεν ξαναγράφεις «ιστορία» αν δεν μελετήσεις και βασιστείς πάνω σε «ιστορία». Και όταν τη γνωρίσεις το πρώτο που πρέπει να κάνεις είναι να σταθείς και να τη σεβαστείς. Να σεβαστείς τα μνημεία, τα αγάλματα και να τα συντηρήσεις. Να θυμάσαι τα πρόσωπα και τις ημερομηνίες και μέσω των τοπικών αρχών να φροντίσεις να μη ξεχαστούν, με εκδηλώσεις ενθύμησης και τιμής αλλά και τη διδασκαλία των νέων.

Αποτελούμε όλοι μας ένα **έθνος** με την πιο ουσιαστική, ένδοξη και μακρά ιστορία στον πλανήτη. Αυτή η **Ιστορία** δε μας χαρίστηκε. Η γνώση της, μαζί με τα ήθη, έθιμα, γλώσσα, παράδοση, και τον πολιτισμό των προγόνων μας είναι το βασικό εφόδιό μας σήμερα για τα βήματα στο αύριο. Αλλά η «Ιστορία» δεν είναι κάτι αόριστο και γενικό. Είναι οι άνθρωποι. Συνεπώς στον «Χαρακτήρα» του Πάνου Χαλδέζου πρέπει να σταθούμε: Αεικίνητος, ακούραστος, ευρηματικός, εμπνευστής, πολύπλευρος, διορατικός, ικανός να οργανώνει, ευέλικτος, χαρισματικός, οραματιστής.

Και μιλάμε για ένα άνθρωπο που έφτασε στο σημείο να αποκαλεστεί... στα χρόνια της κατοχής για το έργο του, την προσφορά και την αγάπη που δείχνει στους συνανθρώπους του, «**ο Δίκαιος των Εθνών**». Τι «βαριές» λέξεις, γεμάτες «φως».

Φωτεινές προσωπικότητες σαν τον Πάνο Χαλδέζο δεν έφυγαν. Στέκονται ψηλά, μας οδηγούν και με το έργο τους πολεμούν ακόμα το σκοτάδι των ημερών μας...

Το “ΤΑΣΟΣ” τ’ Γανώσ’

Ανθής Καρατζά-Αντωνάρα και Τάκη Ψαρρά

Το εμπόριο του Πλωμαριού με τα Μικρασιατικά παράλια και τη Μαύρη Θάλασσα είχε αρχίσει σιγά-σιγά “να σβήνει” μέχρι που τελικά σταμάτησε. Αιτίες: οι Βαλκανικοί Πόλεμοι, ο Α΄ Παγκόσμιος και η Μικρασιατική Καταστροφή. Τα πάνω από 100 Πλωμαρίτικα καΐκια έπεσαν στην αναδουλειά και οι караβοκύρηδες τους караβοτακίστηκαν κι αυτοί. Ανάμεσά τους και ο παππούς μου **Καπτάν Μανώλης Γανώσης, Αντωνάρας** ή και **Γανωσέλλης** στο επίθετο.

Η ζημιά για τον τόπο ήταν τεράστια. Λάδια και σαπούνια έχασαν τις αγορές τους.

Στην οικογένειά μας όλοι ήταν ναυτικοί. Έχασαν βέβαια κι αυτοί “τον μπούσουλά τους” αλλά “το πάλευαν”. Ήρθαν όμως τα δύσκολα χρόνια του ’30 και δύο αναγκάστηκαν ν’ αλλάξουν “ρότα”. Ο ένας αδελφός έγινε Αλεξανδρινός και ο άλλος Αμερικάνος, στη Βοστώνη.

Ο **καπτάν Μανώλης** δε θέλησε “να σηκώσει άγκυρα”, ούτε κι οι γιοι του. Με το **Γρηγόρη**, τον πατέρα μου, που μας τα διηγούνταν σαν παραμύθι αυτά που γράφονται, τους θείους μου **Κώστα** και **Παναγιώτη**, που χρόνια μετά ένα κύμα τον άρπαξε από το κατάρωμα κι η θάλασσα τον κατάπιε, συνέχισαν να θαλασσοπνίγονται με τα δυο τους καΐκια. Το “**Δημήτρη**” που πριν από τους πολέμους ταξίδευε και Μαύρη Θάλασσα, Αίγυπτο και Μασσαλία και το “**ΤΑΣΟΣ**”, που έκανε δρομολόγια Πλωμάρι - Μυτιλήνη - Πλωμάρι, μ’ εμπορεύματα, επιβάτες και ταχυδρομείο. Γι’ αυτό και τον έλεγαν “ποστάλι”. Ο **Τάσος**, το **ποστάλι**.

Το “**ΤΑΣΟΣ**” ήταν σκαρί αλλιιώτικο. Δεν ήταν σαΐτα, δεν ήταν σακκολέβα, δεν ήταν πέρισμα, δεν ήταν τρεχαντήρι. Ήταν ένα μικρό караβόσκαρο. Ένα καλοχτισμένο όμορφο πλεούμενο, με στρογγυλεμέ-

νη την πρύμνη του. Όμοιό του άλλο δεν υπήρχε, ούτε υπήρξε στο Πλωμάρι. Τ’ αμπάρι του είχε μετασχηματιστεί σε καμπίνα, με καθίσματα, κουζινάκι, τουαλέτα και με στρογγυλά παραθυράκια, τα γνωστά φινιστρίνια ή φιλιστρίνια ή φινεστρίνια. Δείτε τον - φωτογραφία που είχε ο αδερφός μου **Μανώλης** - καθώς καμαρωτός βγαίνει από το λιμάνι του Πλωμαριού.

Κατά τη Γερμανική ναζιστική κατοχή (’41-’44), οι Γερμανοί είχαν επιτάξει το “**ΤΑΣΟΣ**”, για τις περιπολίες τους. Στην πλώρη του - φω-

τογραφία δική μου -, φαίνεται το μυδραλιοβόλο, που είχαν “σπήσει”. Τα δρομολόγια προς Μυτιλήνη συνεχίστηκαν, με τη συνοδεία όμως στρατιωτών, Αυστριακών μάλλον ή Ιταλών, γιατί ήταν, όπως μας ιστορούσε ο πατέρας, “καλά παιδιά”. Δεν ήταν ναζιστόμουτρα, μ’ επικεφαλής το διοικητή τους τον Ερρίκο, ο οποίος ήταν “ο φόβος και ο τρόμος” για όλους και για όλη την περιοχή. Λες κι έκαναν πως δεν έβλεπαν.

Το “**ΤΑΣΟΣ**”, παίρνοντας το ρίσκο, μετέφερε μηνύματα, ίσως και όπλα, συμμετέχοντας στο αντάρτικο, τη συνωμοτική δηλαδή επικοινωνία μέσα στη Λέσβο και με τις Μικρασιατικές ακτές, βοηθώντας με πληροφορίες όσους ήθελαν να περάσουν σ’ αυτές, για να πάνε στη Μέση Ανατολή. Έτσι γράφτηκε και η πατριωτική αντιστασιακή ιστορία του, άσχετα αν κάποιοι, μετά την απελευθέρωση,

επιχείρησαν να την αμφισβητήσουν.

Ο γράφων (μαζί με την **Ανθή**), θυμάμαι το **“ΤΑΣΟΣ”** και πριν την κατοχή (πριν το 1941) και όταν οι Γερμανοί ήταν στο Πλωμάρι κι όταν έφυγαν νικημένοι.

Πριν την κατοχή δυο τρεις φορές ταξίδεψα με τη μητέρα μου προς Μυτιλήνη και πίσω στο Πλωμάρι. Μάλιστα τη μια φορά μας βρήκε και λίγη θαλασσοταραχή.

Σα να τον βλέπω στο λιμάνι μέσα και στη στεριά τραβηγμένο για επισκευή, εκεί που τώρα είναι το BAR CAMELOT. Εκεί οι Γερμανοί είχαν τοποθετήσει ένα μεγάλο κανόνι και δίπλα του, σε 24ωρη βάση, στέκονταν Γερμανός στρατιώτης, ο οποίος μόλις βράδιαζε έριχνε προς την κατεύθυνση της θάλασσας μια μεγάλη φωτοβολίδα. Κι εμείς, που τα σπίτια μας είναι από πάνω στη σειρά, πάντα περιμέναμε στα μπαλκόνια μας για να δούμε το θέαμα. Ποιος ξέρει τι σήμαινε η κίνηση αυτή, ποιους ειδοποιούσαν! Και κάθε βράδυ, ύστερα από τη φωτοβολίδα, φωνάζαμε καληνύχτα, στα γερμανικά, στο στρατιώτη, που κι αυτός μας καληνύχτιζε. Παιδικά χρόνια, τόσο αθώα!

Ανάμεσα στο κανόνι και στο τωρινό μηχανουργείο “Ο Μητσάκος”, είχαν τραβήξει το

“ΤΑΣΟΣ” για λίγες μέρες, όσο ασφαλώς θα χρειάστηκε για επισκευή. Και πάλι στην ίδια περίπου θέση, γι’ αρκετό καιρό, ήταν έξω στην αμμουδιά τραβηγμένος, πολύ μετά την απελευθέρωση.

Οι Γερμανοί νικήθηκαν κι έφυγαν. Το **“ΤΑΣΟΣ”** συνέχισε να είναι ποστάλι, μέχρι που τα φορτηγά και τα λεωφορεία πήραν τη δουλειά του. Ποιος αλήθεια θα προτιμούσε να ταξιδέψει στη Μυτιλήνη από το δρόμο της θάλασσας; Θαλασσοδρομώντας;

Το τέλος του **“ΤΑΣΟΣ”** δεν ήταν κατά πως του άξιζε. Εγκαταλείφθηκε στη στεριά και διαλύθηκε. Τ’ αδέρφια **Γρηγόρης** και **Κώστας**, ο **Παναγιώτης** είχε εν τω μεταξύ πνιγεί, είχαν ήδη μπαρκάρει γι’ αλλού, σ’ άλλες θάλασσες.

Οι θύμησης αυτές κι η παρουσία του όμορφου αυτού σκαριού, του **“ΤΑΣΟΣ”**, στη ναυτική ζωή και ιστορία του Πλωμαρίου, όπως εξάλλου κι άλλων караβιών, όμοια και γι’ ανθρώπους, ευτυχώς σώζονται στις μνήμες μας και στις φωτογραφίες. Στις φωτογραφίες, κειμήλια που φυλάγονται και στη μνήμη αυτών που θέλουν να σωθεί η παράδοσή μας, η όποια παράδοση και την καταγράφουν.

Πλωμάρι, Νοέμβριος 2013

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ

Από την έκθεση της **Ειρήνης Μιχαέλλη** στη ΛΕΣΧΗ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ “BENIAMIN ΛΕΣΒΙΟΣ”.

Λεπτομέρειες στο προηγούμενο τεύχος 241, Ιουλ.-Αυγ.-Σεπτ. 2013, στη σελίδα 4. Χωρίς τις φωτογραφίες, γιατί ούτε “επί του πιεστηρίου” μας δόθηκαν.

Τώρα βλέπουμε και τα δείγματα της δουλειάς της.

Εκδηλώσεις Δ' τριμήνου στο Πλωμάρι μας

Στις **2 Οκτωβρίου** ημέρα Τετάρτη γιορτάστηκε πανηγυρικά το νεόδημητο παρεκκλήσι του **Αγίου Κυπριανού** και της **Αγίας Οσιοπαρθενομάρτυρος Ιουστίνης** που βρίσκεται στον αύλειο χώρο του Μητροπολιτικού μας Ναού του Αγίου Νικολάου με την συμμετοχή αρκετού κόσμου και στο τέλος μετά την αρτοκλασία έγινε και ο καθιερωμένος αγιασμός, όπως γίνεται κάθε χρόνο.

Το γραφικό αυτό παρεκκλήσι έχτισε εκπλήρωση τάματός του ο αείμνηστος **Δημήτριος Παπάζογλου** μετά της συζύγου του **Νίκης**, η οποία συνεχίζει κάθε χρόνο να τελεί Θ. Λειτουργία και αρτοκλασία παρά την ηλικία της.

Στις **14 Οκτωβρίου** ημέρα Δευτέρα γιορτάστηκε στην Ι. Μονή Λειμώνος ο **Άγιος Ιγνάτιος** και αρκετοί Πλωμαρίτες έλαβαν μέρος στη μεγάλη αυτή πανήγυρη.

Στις **26 Οκτωβρίου** ημέρα Σάββατο γιορτάστηκε στο Πλωμάρι ο **Άγιος Δημήτριος** με συμμετοχή αρκετών προσκυνητών και στο Μεγαλοχώρι το εξωκκλήσι του Αγ. Δημητρίου, που βρίσκεται λίγο έξω από το χωριό με αρκετό κόσμο.

Στις **28 Οκτωβρίου** έγινε η καθιερωμένη δοξολογία στον **Άγιο Νικόλαο**, όπου παυρέθηκαν όλα τα σχολεία του Πλωμαρίου, αρκετός κόσμος και έγινε ομιλία για την εθνική μας γιορτή από την θεολόγο Καθηγήτρια κ. **Μαριάννα Γιαννάρου**.

Επακολούθησε κατάθεση στεφάνων στο ηρώο των πεσόντων και μετά το τρισάγιο έγινε παρέλαση των μαθητών και μαθητριών των Δημοτικών Σχολείων, του Γυμνασίου, του Λυκείου και του ΕΠΑΛ, Τεχνικό Λύκειο.

Την **1η Νοεμβρίου** των **Αγ. Αναργύρων** έγινε πανηγυρική θεία λειτουργία στο παρεκκλήσι των Αγ. Αναργύρων στο πρώτο Κοιμητήριο του Πλωμαρίου.

Στις **8 Νοεμβρίου** ημέρα Παρασκευή τελέστηκε θεία λειτουργία στους ενοριακούς ναούς, στο παρεκκλήσι της **Αγίας Μαγδαληνής** και μετά την θεία λειτουργία έγινε η καθιερωμένη δοξολογία στον Μητροπολιτικό Ναό του **Αγίου Νικολάου**, με την συμμετοχή των Τοπικών Αρχών, όλων των σχολείων και στο τέλος μίλησε για την **τοπική μας γιορτή, που είναι Εθνική γιορτή του νησιού μας, που πριν από 101 χρόνια απελευθερώ-**

θηκε από τους Τούρκους ο κ. Δημήτριος Βερβέρης.

Επακολούθησε μεγάλη τελετή για την απελευθέρωση του νησιού μας και του Πλωμαρίου στη Λέσχη Πλωμαρίου "Βενιαμίν ο Λέσβιος" με ομιλίες γι' αυτούς τους Πλωμαρίτες, που πήγαν στο Ναύαρχο **Κουντουριώτη** και ζήτησαν να έλθει στο νησί μας με το θρυλικό **ΑΒΕΡΩΦ**, όπως ήλθε **8 Νοεμβρίου 1912** και μας απάλλαξε από σκλαβιά αιώνων. Το Πλωμάρι πρωτοστάτησε, αλλά δυστυχώς κανείς από τους έχοντας τα πρωτεία της διοικήσεως του νησιού μας δεν το προσέχει και ούτε τα απαραίτητα έργα δεν έγιναν σ' αυτόν τον όμορφο τόπο μέχρι σήμερα.

Στις **9 Νοεμβρίου** έγινε πανηγυρική θεία λειτουργία στον **Άγιο Νεκτάριο**, που βρίσκεται προς το μέρος της Αγ. Βαρβάρας, που είχαν χτίσει με την προτροπή του **π. Ευστρατίου** οι αείμνηστοι κτήτορες **Τάκης Χαλαυτής** και **Βασίλειος Λούπος**, Ταξίαρχος της Αεροπορίας μας και με την φροντίδα ευσεβών Χριστιανών έχει αγιογραφηθεί το παρεκκλήσι αυτό, που ξεχωρίζει στην περιοχή του Σέλαδου. Η κυρία **Μυρσίνη Τάκη Χαλαυτή** παρά την ηλικία της το φροντίζει.

Στις **13 Νοεμβρίου**, ημέρα Τετάρτη γιορτάστηκε πανηγυρικά ο ενοριακός ναός του **Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου Πλωμαρίου** με την συμμετοχή αρκετών κληρικών από Πλωμάρι και Μυτιλήνη και πάρα πολλών προσκυνητών.

Στις **21 Νοεμβρίου** εορτή των **Εισοδίων της Θεοτόκου** έγινε η καθιερωμένη πανηγυρική θεία λειτουργία στον πανηγυρίζοντα Ναό της Παναγίας στα Κουτρούλια, που λόγω του καλού καιρού είχε αρκετό κόσμο.

Στις **25 Νοεμβρίου** ημέρα Δευτέρα της **Αγ. Μεγαλομάρτυρος Αικατερίνης** έγινε πανηγυρική θεία λειτουργία στον Ιστορικό Ναό του Νεοχωρίου (Μπορού) που ανακαινίσθηκε πρόσφατα, αλλά είναι από τους παλαιούς Ναούς της περιφερείας Πλωμαρίου και μέχρι το χτίσιμο του Αγ. Κωνσταντίνου το 1958-59 ήταν ενοριακός Ναός του χωριού, που συγκεντρώνει αρκετό κόσμο από το Πλωμάρι και τα γύρω χωριά Ακράσι και Αμπελικό.

Στις **30 Νοεμβρίου** ημέρα Σάββατο, εορτή του **Αγίου Αποστόλου Ανδρέου**, έγινε στον Ιστορικό αυτό Ναό που ήταν παλαιότερα ενο-

ριακός πανηγυρική θεία λειτουργία με προσκυνητές από Πλωμάρι, Μεγαλοχώρι και Παλαιχώρι.

Στις **4 Δεκεμβρίου** ημέρα Τετάρτη της **Αγ. Βαρβάρας** γιορτάστηκαν τα εξωκλήσια της Αγ. Βαρβάρας στο Σπορδελλό και στην Αγ. Βαρβάρα πέρα από τον Άγιο Ισίδωρο και την **επομένη ημέρα** Πέμπτη εορτή του **Αγ. Σάββα** γιορτάστηκε ο Άγιος Σάββας, που είναι πλησίον της Αγ. Βαρβάρας και ο Άγιος Σάββας που βρίσκεται πιο κάτω από την Αγία Βαρβάρα στο Σπορδελλό.

Στις **6 Δεκεμβρίου** ημέρα Παρασκευή εορτή του πολιούχου του Πλωμαρίου **Αγίου Νικολάου** γιορτάστηκε με μεγαλοπρέπεια όπως κάθε χρόνο, ο Άγιος Νικόλαος με πανηγυρική θεία λειτουργία που τέλεσε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. **Ιάκωβος** με την συμμετοχή αρκετών κληρικών του Πλωμαρίου από Μυτιλήνη και τα γύρω χωριά και πλήθος πιστών που ήλθαν και από τη Μυτιλήνη, τη Γέρα και την Αγιάσο και αρκετών κατοίκων του Πλωμαρίου.

Στο τέλος της θείας λειτουργίας έγινε δοξολογία για τις **Ναυμαχίες Έλλης και Λήμνου**,

που μίλησε ο Δ/τής της Ναυτικής Διοικήσεως Λέσβου και αμέσως μετά επακολούθησε λιτάνευση της Ιερών Εικόνων με την συμμετοχή του Πολεμικού μας Ναυτικού, όλων των Τοπικών Αρχών του νησιού μας και πλήθους πιστών, που παρακολούθησαν την λιτανεία στην προκυμαία του Πλωμαρίου. Στο τέλος έγινε δεξίωση των προσκεκλημένων από το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο Αγίου Νικολάου.

Στις **25 Δεκεμβρίου** ημέρα Τετάρτη σ' όλους τους ενοριακούς Ναούς του Πλωμαρίου αλλά και όλης της Ορθόδοξου Πατρίδος μας γιορτάστηκαν τα **Χριστούγεννα** με συμμετοχή αρκετών Χριστιανών, που κοινωνήσαν και των Αχράντων Μυστηρίων και πήραν την Ευλογία του εν Βηθλέεμ γεννηθέντος Σωτήρος Χριστού.

Και του χρόνου και καλή χρονιά να μας έλθει με την ανατολή του νέου έτους 2014 πιο χαρούμενη και πιο ευτυχισμένη από τη χρονιά που ήδη έχει φύγει. Χρόνια πολλά και ευλογημένα σε όλους.

π.Ε.Μ.

ΠΛΩΜΑΡΙ, ΑΝΟΧΥΡΩΤΗ ΠΟΛΗ

Αναμφισβήτητα, το Πλωμάρι είναι ο τόπος που έχουν κράτος και εξουσία ο φασισμός και η ασυδοσία. Εδώ τα πάντα επιτρέπονται. Βαριέσαι να περπατήσεις μέχρι το σκουπιδοτενεκέ; Πετάς τη σακούλα στο δρόμο. Γουστάρεις να το παίξεις κουτσαβάκι; Καβαλάς το όχημα κι όποιον πάρει ο χάρος. Έχεις το σύμπλεγμα της αναγνωρισιμότητας; Αφαιρείς την εξάτμιση και προκαλείς σκόπιμη ηχορρόπανση. Μπορείς να παραβιάζεις μονόδρομους και πεζόδρομους, καθότι στο Πλωμάρι τα σήματα της Τροχαίας έχουν καθαρά διακοσμητικό χαρακτήρα. Μπορείς ακόμα να στήσεις εν ζωή τον χάλκινο ανδριάντα σου στον περίβολο του Αγίου Ιωάννου ή να αποκλείσεις με κιγκλιδώματα τον αυλόγυρο του Αγίου Νικολάου ή με τα megάφωνα της Αγίας Παρασκευής να επιβάλλεις την ακρόαση της θείας λειτουργίας σε πιστούς και άπιστους.

Στον ατέλειωτο κατάλογο ασυδοσίας και παρανομίας εξέχουσα θέση κατέχει η

καταπάτηση δημοτικών χώρων, χόμπυ παραδοσιακό και ιδιαιτέρως επωφέλες. Επί δεκαετίες και εξ αιτίας της αδιαφορίας ή και ανοχής της εκάστοτε Δημοτικής αρχής, ολόκληρα σοκάκια έχουν περιέλθει στην ιδιοκτησία πονηρών περιοίκων. Η διαδικασία είναι απλή. Το φύτεμα μιας λεμονιάς στο δρόμο ή το χτίσιμο ενός παρτεριού δίπλα στην εξώπορτα. Τα στραβά μάτια των αρμοδίων αρκούν για την επιτυχία του εγχειρήματος.

Η καταπάτηση δημοτικών χώρων όμως, δεν περιορίζεται στα σοκάκια. Επεκτείνεται και στους οδικούς άξονες με το χτίσιμο ...ιδιωτικών πεζοδρομίων. Ένα τέτοιο ξεφύτρωσε πρόσφατα σε νευραλγικό σημείο αμέσως μετά το γεφύρι του Ξιδιά προκαλώντας περαιτέρω στένωση στον ήδη στενό και με επικίνδυνη στροφή δρόμο.

Δημήτρης Γ. Καζάζης
Πλωμάρι, 15-12-2013

Από την ντοπιολαλιά μας

Μιλώντας Πλωμαρίτικα χρησιμοποιούμε ρήματα μονοσύλλαβα στο πρώτο πρόσωπο του Ενεστώτα. Ακολουθούν κατ' αλφαβητική σειρά όσα θυμόμαστε. Είναι τώρα η σειρά σας να προσθέτε κι εσείς. Γράψτε μας.

α.

β. Βλω (βουλιάζω). Βτω (βουτώ)

γ. Γκντώ (σπρώχνω)

δ.

ε.

ζ. Ζλω (ζουλώ). Ζβω (σβύνω)

η.

θ.

ι.

κ. Κλείω (κλείνω). Κνω (κουνώ).

λ.

μ. Μλω (μιλώ)

ν

ξ. Ξω (ξύνω)

ο.

π. Πλω (πουλώ). Πνω (πεινώ). Πδω (πηδώ).

ρ.

σ. Σπω (σπάζω). Σβω (σβήνω). Σκω (Σκάω).

τ. Τρωγ (τρώω)

υ.

φ. Φθω (σπρώχνω). Φσω (φυσώ).

Φτω (φτύνω). Φλω (φιλώ).

χ. Χπω (χτυπώ). Χρω (χρήζω).

ψ. Ψφω (ψηφίζω).

ω.

ΑΥΤΟΙ ΠΟΥ ΕΦΥΓΑΝ

Μαρία Βάμβουρα - Κωνσταντακέλλη

Μακάρι να μην ξανάρθει ποτέ τέτοια χρονιά.

Να μην ξανάρθει ούτε Δεκέμβρης σαν αυτόν.

Οι Πλωμαρίτες είναι συγκλονισμένοι. Πριν προλάβουμε να συνέλθουμε από της **Μαρίας** την αιφνίδια απώλεια, από του φίλου **Χρήστου** την αναπάντεχη θανά, ακολούθησε η βίαιη φυγή από τη ζωή, στο βωμό της αθηναϊκής ασφάλτου, της **Μυρσινούλας**.

Συγγενείς, φίλοι, γνωστοί, συγχωριανοί νιώθουν την απουσία τους, από τα Πλωμαρίτικα δρώμενα. Συζητούν, απορούν, συλλυπούνται, αλλ' απάντηση στα γιατί δε βρίσκεται. Ο θάνατός τους ξαφνικός, γι' αυτό και πολύκλαυτος.

Ταιριάζει εδώ ν' αντιγράψω στίχους από τη "Λήθη" του Λορέντζου Μαβίλη και να πω

Χρήστος Τσακίρης

Μυρσινούλα
Σανιδά - Χατζητζάνου

στον καθένα μας πως: "...αν δεν μπορείς παρά να κλαις το δείλι τους ζωντανούς τα μάτια σου ας θρηνήσουν, θέλουν μα δε βολεύει να λησμονήσουν..."

Στρατής (Τάκης) Ψαρράς

Το Δ.Σ. του Συνδέσμου μας παρηγορητικά στέκεται κοντά στους δικούς τους, συγγενείς και φίλους. Εύχεται ζωή καλή και πολλή νά 'χουν να τους θυμούνται.

Ανδρομάχη Καλογεροπούλου (Σαμαρά)

Σε ηλικία 93 ετών έφυγε η αγαπημένη μου ξαδέλφη. Τη χάσαμε στις 14 και κηδεύτηκε την επομένη 15-10-2013 στο Κοιμητήριο του Κόκκινου Μύλου.

Τα θερμά μου συλλυπητήρια στα παιδιά της Αλέξανδρο και Ελένη και στην εγγονή της Αναστασία.

Ανδρομάχη, καλό σου ταξίδι και να είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής που σε σκέπασε.

Αιωνία σου η μνήμη.

Παρασ. Σαμαράς

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ) ΙΩ. ΤΥΡΟΠΩΛΗΣ 6-11-2013

Ύστερα από νοσηλεία ενός μηνός περίπου, στο Βοστανείο Νοσοκομείο της Μυτιλήνης και παρά τις προσπάθειες των ιατρών και τις φροντίδες της συζύγου του, του μοναχογιού του Γιάννη, των γονέων και του αδελφού του και την συμπαράσταση τη μεγάλη των κουμπάρων του Παναγιώτη και της Σοφίας Ανδριώτου έφυγε αναπάντεχα από τη ζωή σε ηλικία 51 ετών ο αγαπητός μας συμπολίτης, συνεργάτης και φίλος Τάκης Τυροπώλης στις 6 Νοεμβρίου 2013. Ο αιφνίδιος θάνατός του συγκλόνισε την κοινωνία του Πλωμαρίου, διότι ο Τάκης ήταν γνωστός και αγαπητός από όλους, διότι υπηρέτησε τη γενέτειρά του πιστά σαν Νομαρχιακός Σύμβουλος επί Νομαρχίας Μαθιέλλη επί σειρά ετών και από το 1987 μέχρι του θανάτου του σαν

Γραμματέας των Φιλανθρωπικών Ιδρυμάτων Πλωμαρίου.

Κατά την νεκρώσιμη ακολουθία στον Ι. Ναό Αγ. Παρασκευής Πλωμαρίου προέστη ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας Πρόεδρος των Φ.Ι. Πλωμαρίου καθώς επίσης και κατά το 40ήμερο μνημόσυνό του και είπε τα καλύτερα λόγια για τον θανόντα, που αναπάντεχα τον χάσαμε όπως δυστυχώς χάσαμε το 2013 και άλλους συμπολίτες μας, που ξαφνικά έφυγαν από τη ζωή.

Το Δ.Σ. των Πλωμαριτών Αττικής και όλοι οι γνωστοί και φίλοι του εκφράζουν προς την οικογένειά του τα θερμά τους συλλυπητήρια.

Ας είναι η μνήμη του αιωνία.

π.Ε.Μ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΗΣ (Καραχάalias)

Έφυγε από κοντά μας στις 4-7-2013 σε ηλικία 82 ετών. Η εξόδιος ακολουθία έγινε στο Κοιμητήριο των Αγίων Αναργύρων.

Τα θερμά μου συλλυπητήρια στη σύζυγό του Μαρία, στα παιδιά του Νίκο και Μιλτώ και στα εγγόνια του Γιάννη και Μαρία.

Αγαπητέ μου ξάδελφε καλό σου ταξίδι. Να είναι ελαφρύ το χώμα της Αττικής που σε σκέπασε.

Αιωνία σου η μνήμη.

Παρασ. Σαμαράς

Σουλτάνα Αργιαλά

Στις 18 Οκτωβρίου 2013 έφυγε από κοντά μας η Σουλτάνα Αργιαλά. Γεννήθηκε στο Πλωμάρι το 1925 και παντρεύτηκε τον αείμνηστο Παναγιώτη Αργιαλά με τον οποίο απέκτησαν δυο παιδιά τον Δημήτρη και την Πηνελόπη και ευτύχησε να καμαρώσει και δυο εγγόνια. Ήταν μια πραγματική ηρωίδα της ζωής, άξια νοικοκυρά, εργατική, και πρόθυμη. Εξαιρετική και παραδειγματική σε όλους τους ρόλους της ως κόρη, αδελφή, νύφη, σύζυγος και μητέρα. Θυσίαζε πάντα τον εαυτό της για τα αγαπημένα της πρόσωπα. Ήταν αυθόρμητη και αληθινή και υπο-

στήριζε το δίκιο και το σωστό στις συναναστροφές της και είχε πάντα μια καλή συμβουλή προς όλους. Γεύτηκε χαρές όμως και λύπες αφού έχασε σχετικά γρήγορα τον αγαπημένο της σύζυγο. Σ' όλη της τη ζωή πορεύτηκε με πίστη, ελπίδα και ευχαριστίες στο Θεό. Έφυγε ευτυχισμένη μέσα από την αγκαλιά των αγαπημένων της

παιδιών.

Ο Θεός ας αναπαύσει την ψυχή της.

Τα παιδιά και τα εγγόνια της

Το Δ.Σ. εύχεται να ζήσουν, να τη θυμούνται και να την τιμούν.

ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ

- **Δημήτρης και Πηνελόπη Αργιαλά** στη μνήμη της μητέρας τους **Σουλτάνας** 80,00€
- **Μυρσίνη Μπούκη**, στη μνήμη του συζ. **Θανάση** 50,00€
- **Παρασκευάς Σαμαράς**, στη μνήμη της **Ανδρομάχης Καλογεροπούλου-Σαμαρά** 50,00€
- **Πηνελόπη Βογιατζή** και παιδιά, στη μνήμη **Σουλτάνας Αργιαλά** 20,00€

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ - ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

Ανθή Καρατζά20,00€
 Γιώργος Αντωνάκας20,00€
 Γιώργος Γεραγωτέλλης.....20,00€
 Βασίλης Μαϊδώνης30,00€
 Ανώνυμη20,00€
 Θεόφιλος Χαλδέζος30,00€
 Παύλος Κουβαράς.....30,00€
 Γιώργος Κεχαγιάς20,00€
 Δημήτρης Ανδριώτης20,00€
 Ειρήνη Μαρή20,00€
 Αριστομένης Θεοδωρίδης.....30,00€
 Γιώργος Λαγουμίδης.....50,00€
 Γιάννης Καμπάς.....25,00€
 Πηνελόπη Αργιαλά20,00€
 Κώστας Καραδούκας.....20,00€
 Χριστόφορος Πρωτούλης20,00€
 Γρηγόρης Βουνάτσος20,00€
 Βενετούλα Γεραγωτέλλη20,00€
 Ιωακείμ Μουτζούρης20,00€
 Μυρσίνη Καμπάνη20,00€
 Μυρσίνη Χριστέλη.....20,00€

Αντώνης Καβαρνός50,00€
 Μιχάλης Μουτζούρης του Δημ.20,00€
 Μαρία Παπαθωμά20,00€
 Μιχάλης Μουτζούρης του Αντ.30,00€
 Άρτεμις Πιτσιλαδή.....20,00€
 Ειρήνη Καραπατάκη30,00€
 Ειρήνη Καραπατάκη εκ μέρους
 του αδελφού της
 Βασίλη Γεράλη (Αμερική)30,00€
 Νικόλας Τραντάλης.....20,00€
 Μαρία Γιαννή20,00€
 Βενετία Παπάζογλου.....20,00€
 Αθανάσιος Γεωργής50,00€
 Μυρσίνη Γεωργή30,00€
 Γεώργιος Μαλλιάρης.....20,00€
 Δήμητρα Βάγγαλη.....20,00€
 Κώστας Βαραγιάννης25,00€
 Παναγιώτης Φωτεινός.....50,00€
 Παναγιώτης Γιαλούρης20,00€
 Απόστολος Αποστόλου.....50,00€
 Αντώνης Καβαρνός50,00€

ΜΗΝΑΣ Ν. ΑΡΤΟΠΟΥΛΟΣ
 Οτορινολαρυγγολόγος
 Χειρουργός Κεφαλής & Τραχήλου

Επιστημονικός Συνεργάτης Γενικής Κλινικής & «Παιδών» ΜΗΤΕΡΑ

Νοσοκομείο: «ΜΗΤΕΡΑ»
 Τ: 210 6869403
 Κ: 6977 123446
 E: artminas@yahoo.gr

Ιατρείο: «ΙΑΤΡΙΚΗ ΠΙΣΤΗ»
 Κρήτης 72, Νέα Ιωνία
 Τ: 210 2717066
 F: 210 2717924

Νίκος Βουλαλάς
 Ψυχολόγος - Ψυχοθεραπευτής

Γ. Σισίνη 5, 115 28 Αθήνα
 (Σταθμός Μετρό: Μέγαρο Μουσικής)
 Τηλ.: 210 72 29 281
 Κιν.: 6976 111 450
 e-mail: nikolaosv@gmail.com

ΜΑΡΙΑ ΜΟΥΤΖΟΥΡΗ MSc
 ΦΥΣΙΚΟΘΕΡΑΠΕΥΤΡΙΑ

MSc in Manipulative Therapy
 in Coventry Uni., UK
 Πτυχιούχος ΤΕΙ ΛΑΜΙΑΣ

μουτζουρι.μαρια@yahoo.com

Θεραπείες και κατ'οίκον Τηλ.: 6977 073125

Άννα Π. Νάνου
ΑΛΛΕΡΓΙΟΛΟΓΟΣ

Μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας
 Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας

ΙΑΤΡΕΙΟ: Λεωφ. Δημοκρατίας 39
 151 27, Μετριάς, Αθήνα

τηλ./fax: 210 80 30 554
 κιν.: 694 66 88 046
 e-mail: nanouanna@yahoo.gr

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Π. ΚΑΡΑΜΠΙΠΕΡΗΣ
 ΣΤΟΜΑΤΙΚΟΣ & ΓΝΑΘΙΚΟΣ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ
University-Mannover, Germany

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ
University-Mannover, Germany

ΕΙΔΙΚΕΥΣΕΙΣ:

ΣΤΟΜΑΤΙΚΗ ΕΜΦΥΤΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ MSc, University-Mannover, Germany
 ΑΚΤΙΝΟΒΑΙΝΩΣΤΙΚΗ ΣΤΟΜΑΤΟΣ, University-Mannover, Germany
 ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ LASER, Elisabeth Hospital, Berlin, Germany

ΙΣΟΓΕΙΟ

Τηλ: 2100812865
 6979172665

www Implant-dentistry.org
 www.aesthetic-dentistry.org

Βασ. Σοφίας 121 Αθήνα

ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ Ε. ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ 83 ΤΗΛ. 22510 28507
 ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΚΙΝ.: 6946 55 41 21
 e-mail: theodoridou_vicky@yahoo.gr

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ Χ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΖΩΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 43
 Κ. ΧΑΛΑΝΔΡΙ 152 31
 (Τος ΟΡΟΦΟΣ)

ΤΗΛ.: 210 67 49 912
 ΚΙΝ.: 6974 987 842
 kouloubi.aik@dsa.gr

www.lawoffice-ka.gr

• ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ •

ΠΛΑΣΤΙΚΑ - ΛΑΔΟΜΠΟΙΕΣ
 ΤΕΧΝΟΤΡΟΠΙΕΣ ΠΑΝΤΟΣ ΤΥΠΟΥ

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΧΙΩΤΕΛΗΣ

Φάρρων 14 - Δραπετσώνα
 Τηλ.: 210 4626.392 - Κιν.: 6972 392630

ΥΘΡΑΥΛΙΚΑ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ
 ΕΠΙΣΚΕΥΕΣ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ
 ΚΑΥΣΤΗΡΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΙΔΗΣ

ΠΛΩΜΑΡΙ ΠΕΣΒΟΥ - ΚΙΝ.: 6946408202

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ
ΜΙΚΡΟΔΕΜΑΤΩΝ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΠΑΤΕΡΜΑΝΗΣ

ΠΑΡΑΛΑΒΗ-ΠΑΡΑΔΟΣΗ
 ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΣΑΣ

ΠΛΩΜΑΡΙ-ΜΥΤΙΛΗΝΗ-ΑΘΗΝΑ
 ΤΗΛ: 694 800 1201 - 697 25 31 289
 22520 31451 - 697 849 4007

Μεσιτικό Γραφείο

Σκάλα Ερεσού
Τ.Κ. 81105

Ερεσός

22 530 52 170

22 530 52 171

6947021559

Ελευθ. Βενιζέλου 21
Agora Center, 1ος όροφος

Μυτιλήνη

22 510 41 770

22 510 42 137

Αγορές - Πωλήσεις - Ενοικιάσεις - Αντιπαροχές
Ανακαινήσεις - Επισκευές - Κατασκευές
Νομική & Οικονομική Υποστήριξη

www.lesvosestate.gr contact@lesvosestate.gr

ΠΙΤΣΙΛΑΔΗ
ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ 100%

ΟΥΖΟ ΠΛΩΜΑΡΙΟΥ

42% Vol. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΜΦΙΑΛΩΣΗ
ΣΤΟ ΠΛΩΜΑΡΙ ΛΕΣΒΟΥ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΤΟΠΟΙΑ ΠΙΤΣΙΛΑΔΗ
ΤΗΛ.: (22520) 32306 0.70 L

ΙΔΕΑ ΤΕΧΝΗ
τόσο φυσικό... σαν το αληθινό!!!

ΧΩΡΙΑΤΕΛΛΗ ΕΛΕΝΑ
διακοσμητικές & μονωτικές κατασκευές

ΚΟΜΗΝΗΛΑΧΗ 10 - 61100 - ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΤΗΛ.: 22510 40.212 - ΚΙΝ. 6936 661468 - e-mail: idea_kai_texni@yahoo.gr

Επισκεφθείτε μας για να ενημερώνεστε για το Πλωμάρι και για μας
www.plomarion.com & www.plomaricity.gr

ΨΑΡΑΔΕΛΛΗΣ
ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ - ΠΛΑΚΑΚΙΑ

**ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΕΔΙΑ
ΟΛΑ ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ**
ΣΕ ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ, ΠΛΑΚΑΚΙΑ
ΑΞΕΣΟΥΑΡ & ΚΑΛΥΜΜΑΤΑ W.C.
ΑΠΟ ΤΟ 1950 ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟ: 2105240474

www.psaradellis.gr
e-mail: info@psaradellis.gr

ΑΘΗΝΑ • ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΑΧΑΡΝΑΙ • ΚΡΗΤΗ • ΠΑΤΡΑ

ΜΑΡΙΑΝΝΑ ΚΑΛΔΕΛΗ

ΚΤΗΜΑΤΟΜΕΣΙΤΗΣ

Πλωμάρι Λέσβου Τ. Κ. 81200

Τηλ/Fax: 22520 31711 Κιν: 6974 142661, 6932411563

www.lesvos-realestate.com • e-mail: m-estate@otenet.gr

**Ειδησεογραφικό Blog από το Πλωμάρι
Τα Νέα του Πλωμαρίου Online**

www.plomarineews.gr

ΜΕΣΙΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ REAL ESTATE AGENCY

Αγάλιας Ευάγγελος
Αγάλιας Εμμανουήλ

Πλωμάρι Λέσβου
T.K. 81 200
www.realestate-plomari.com
Mail: admin@realestate-plomari.com

Τηλ. Γραφείου: 22520 32474
Fax Γραφείου: 22520 33054
Τηλ. Οικίας: 22520 32354
Κινητό: 6944 851862

THE REAL GREEK TAVERNA
IN PLOMARI WITH TRADITIONAL HOME
COOKING AT

ΜΑΜΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ'S

Τηλιακός Παντελής
Μαμά - Κατερίνα

ΑΜΟΥΔΕΛΙ - ΠΛΟΜΑΡΙ
TEL. 2252 300366 MOB. 6973700662

Δικηγορικό Γραφείο
Γεωργίου Π. Κομνηνάκη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΚΟΜΝΗΝΑΚΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Αν. Κιουρκατιώτη 44, 136 72 Αχαρνές Αττικής
Τηλ/fax. 210 2466464, κιν.: 6974 611610
e-mail: komninakis.g@dsa.gr

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΩΜΑΔΕΛΛΗΣ Ο.Ε.

Παράδοση κατ' οίκον

Λ. Δημοκρατίας 59 (έναντι εκκλησίας Ζωοδ. Πηγής), Μελίσινα
Τηλ.: 210-61.36.499, 210-80.47.010

ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ
ΤΥΡΑΝΗΣ
ΜΕΓΑΛΟΧΩΡΙ

<<Άγιος Ιωάννης>>

6974658754
ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

ΚΡΕΑΤΑ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΜΑΣ

Ladies Club
Ελίνα & Ζωή Σκορδα
ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ
Γυναικείο Ανδρικό
Αποτρίχωση Μανικιούρ
Τεχνητά νύχια
Παιδικό Πεντικιούρ Τατουάζ
Extensions Τεχνητό Μαύρισμα
Πλωμάρι Τηλ.: 22520 33667

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
Καρπούζη
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
εφημερίδες βιβλία περιοδικά ημερολόγια
Θεοδοσίου 23 & Πετρουπόλεως (Στάση Σιδηρ) Ίλιον
Τηλ. Fax: 210 2619003 - 210 2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

ΟΥΖΟ
ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗ
ΠΟΤΟΠΟΙΪΑ
“ΒΑΡΒΑΓΙΑΝΝΗΣ ΕΠΕ”

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ 1860

Πλωμάρι, 81200
Λέσθος
Νησιά ΒΑ Αιγαίου

Τηλ. 22520 32741
ή 22520 33300
Fax: 22520 32231

